

Marian van Giezen

Elke donderdagmiddag van 14.30 tot 16.00 uur is het gezellig in de Huiskamer van de Schildersbuurt. In het huis naast de Wilhelminakerk, de voormalige kosterswoning aan de Hobbemastraat 41, is elke week een inloop.

Toen zo'n vijf jaar geleden de woning vrijkwam, is de Wilhelminakerk daar allerlei activiteiten gestart. In het kader van de wens (en het beleid) om kerk-in-de-buurt te zijn, was meteen duidelijk dat er in elk geval ook een inloopmogelijkheid moest komen. De wijkgemeente wil zich immers niet opsluiten in het kerkgebouw, maar een plek zijn waar de hele buurt welkom is. Een woonhuis heeft dan een wat lagere drempel dan een kerkgebouw, was de gedachte.

Uitwisseling

Buurtbewoners zijn welkom voor een praatje bij een kopje koffie of thee, een spelletje of gewoon even rustig een tijdschrift lezen op de bank. Er worden nieuwtjes uitgewisseld en er is belangstelling voor hoe het met je gaat. Sinds de start van deze inloop, ongeveer vier jaar

* Huiskamer, interieur (foto Marian van Giezen).

HUISKAMERVAN DE SCHILDERSBUURT VOORZIET IN BEHOEFTE

“Jullie zijn vandaag de eersten met wie ik praat”..

geleden, weet een vaste groep mensen de Huiskamer te vinden. Voor sommigen voorziet het echt in een behoefte: “Jullie zijn vandaag de eersten tegen wie ik praat.” Behalve de vaste bezoekers komen er ook mensen af en toe. Soms neemt iemand een ander mee en wordt ook die laatste een vaste gast.

Gastvrouwen

De Huiskamerinloop wordt gerund door vier gastvrouwen: Ingrid, Gerda, Toos en Riek. Ingrid heeft wegens studie tijdelijk moeten afhaken. Enkelen zijn lid van de Wilhelminagemeente, enkelen niet. Maar alle vier betrokken en enthousiaste vrouwen, die graag deze gastvrije plek aan buurtbewoners aanbieden.

Lees verder op pagina 3: **Elke eerste donderdag een extraatje**

Zomer(bezoek) in de Domkerk

Bram Schriever

Zomers is het in de in de kerk vaak een rustige periode. De meesten zijn met vakantie, het kringwerk ligt grotendeels stil enzovoorts. Gedeeltelijk geldt dit ook voor de Domkerk: velen zijn op vakantie. Maar er is ook een andere beweging. Veel mensen komen op bezoek in de Domkerk; als toerist, pelgrim. Ook voor Utrechters die in de stad blijven is er van alles te doen in de kerk. En wat valt er veel te zien!

Allereerst zijn daar de prachtige deuren van Theo van de Vathorst. Alle voorstellingen in deze deurpartij hebben betrekking op de werken van barmhartigheid en in het bijzonder op deze verzen van de evangelist Matteüs, waarin de werken zijn uiteengezet. In afwijking van de traditie, die zeven werken van barmhartigheid kent, noemt Matteüs, er slechts zes: hongerigen te eten en dorstigen te drinken geven, vreemdelingen huisvesten, naakten kleden, zieken en gevangenen bezoeken. Het begraven van de doden hoort er

* Ramen in de gotische kathedraal zijn een bezienswaardigheid op zich.

pas sinds de dertiende eeuw als zevende werk bij. Bij de ontvangst en in de winkel is er meer informatie te krijgen over de achtergrond van de deuren.

Rondleidingen

Iedereen kan zomaar even rondlopen in de kerk, even kijken, even

zitten in de dagkapel of een kopje koffie drinken in het theehuis. Maar natuurlijk kunt u zich ook laten rondleiden door de medewerkers van de educatieve dienst. Naast algemene rondleidingen - steeds aangepast aan het niveau van de groep - is het mogelijk om te kiezen voor een thematisch ac-

cent. Te denken valt aan thema's als: bouwstijlen, Middeleeuwen, liturgisch gebruik (in het kader van catechese), dood en begraven, heiligen. In overleg kan 'maatwerk' geleverd worden. Rondleidingen voor groepen moeten worden aangevraagd. Individuen en families kunnen altijd terecht. De kerk biedt een schat aan verborgen plekken wanneer u zich rond laat leiden door de gidsen. Voor kinderen zijn er bovendien aparte opdrachten gemaakt om de kerk te ontdekken.

Vieringen

Natuurlijk gaan de vieringen gedurende de zomermaanden gewoon door. Iedere zondag om 10.30 uur vindt de dienst van Schrift en Tafel plaats. Iedere middag is om 12.30 uur het middaggebed waarbij u zo even kunt aanschuiven voor een moment van bidden, zingen en reflectie. Op zondag- en woensdagavond is de vesper om 19.00 uur en op maandag om 7.00 uur het ochtendgebed. Daarnaast is er iedere zaterdag om 15.30 de Zaterdagmiddagmuziek die in de maanden juli en augustus bestaat uit een Zomergelserie. Zie ook: www.domkerk.nl.

* Detail uit de deur van de Domkerk: bezoek aan de zieken.

verder in dit nummer

Beeldenstorm

Deze maand is het precies 450 jaar geleden dat in de stad Utrecht de Beeldenstorm plaatsvond. Tijdens deze opstand werden kerken, kapellen, abdijen en kloosters met hun inhoud door protestanten 'gezuiverd'. Historicus Martin van Schaik verklaart dit fenomeen nader.

7

Student naar de kerk

“Het leek me mooi om bij een gemeenschap van christenen te gaan horen”. Dit zegt de inmiddels afgestudeerde Eline Boersema. Zij is nu vijf jaar lid van de Nieuwe Kerk, en pas sinds haar studietijd christen. Dit vertelt Eline in het serieartikel 'Studenten in de kerk'.

9

Bijbelexpositie

Tijdens het project Kerken Kijken Utrecht waarbij de monumentale binnenstadskerken van Utrecht tot en met Open Monumentendag op 10 september open staan voor toeristen en andere geïnteresseerden, is er in de Nicolaïkerk een expositie van bijbels.

16

De echte God van het Licht

Dirk Neven,
predikant Nicolaïkerk

Op reis door het heden-daagse Iran, is op veel plaatsen de grandeur van het oude Perzië zichtbaar en voelbaar. Onwillekeurig gaan onze gedachten naar het bericht in de profetie van Jesaja (hoofdstuk 45) waar in vers 1 klinkt: "Zo zegt de Heer tot Zijn Gezalfde, tot Kores, wiens rechterhand ik gevat heb om volken vóór hem neer te werpen."

Inderdaad, de reus op lemen voeten, het machtige Babylonische Rijk van Nebukadnezar, is gevallen. Cyrus (Kores), de koning van de Perzen, heeft Babylon vrijwel zonder slag of stoot ingenomen. Een nieuw Rijk is opgestaan. Vele naties, steden en landstreken worden provincies van dit gigantische rijk. Ook Jeruzalem en Juda worden beheerst door de Perzen. In Jeruzalem komt een Perzische stadhouder de lakens uitdelen.

Oppervlakkig verandert er voor het Joodse volk niet veel. Zijn zelfstandigheid krijgt het niet terug. Geen restauratie van de kleine, maar trotse staat van koning David. En toch heerst er in Israël een opgetogen sfeer. Het maakt namelijk een groot verschil door wie je wordt overheerst. De Joden kijken op de tijd van de gedwongen ballingschap in Babel terug als een periode van donkere ellende. Maar de Perzen worden begroet als bevrijders, en ze staan vol sympathie tegenover hun zeden en gebruiken.

Herder

Ja, Israël gaat zelfs zo ver dat ze Cyrus, de Perzische koning, bij monde van Jesaja belijdt als een herder en Gezalfde van God (vers 1). Waren door Israëls pro-

feten de koningen van Assyriërs en Babyloniërs als instrumenten van God beschouwd, namelijk als Zijn tuchtroeden voor de zonden van het volk, Cyrus is veel meer een – als gezegd – gezalfde van God, een messiaanse figuur. Want hij is degene die als wereldveroveraar, met wijsheid en verdraagzaamheid, de onderworpen volkeren bijeenbindt in dit machtige Perzische Rijk.

Het is misschien jammer dat niet een nazaat van David de troon bestijgt in Jeruzalem, maar er heerst grote dankbaarheid. Want Cyrus is het die de Joodse ballingen toestaat terug te keren naar hun vaderland, hun huis. Het is Cyrus die de heilige tempel in Jeruzalem met steun van de Perzische overheid laat herbouwen.

Zarathustra

Misschien dat er in Israël, onder de Joden, ook sympathie was voor de godsdienst van de Perzen. Zij waren aanhangers van een profeet, Zarathustra. Van hen hadden zij geleerd dat er een onophoudelijke strijd heerst tussen twee machten, tot aan het einde der tijden: Ahura Mazda, de god van het licht en het goede, en Ahriman, de god van kwaad en duisternis. De verering gaat uit naar Ahura Mazda, de heer der wijsheid, bij wiens strijd de mens zich kan aansluiten, onder meer door zich te onderwerpen aan de zedelijke geboden.

Ook in de eredienst lijken er overeenkomsten te zijn: voor Ahura Mazda richt men geen beelden op, zoals tot grote wrovel van (de God van) Israël steevast de gewoonte was van de andere, omiggende volkeren. Het zou haast de schijn kunnen hebben dat er niet zo veel verschil is tussen de wet van Mozes en de leer van Zarathustra.

Israëls verblijf in Egypte heeft geen positieve geestelijke sporen nagelaten op Israël. En van de gedwongen omgang met de Assyri-

ers en Babyloniërs rest voortaan een scherpe polemiek: "Zoals zij willen geloven en denken, zo willen wij het zeker niet!"

Invloed

Maar de invloed van de Perzen lijkt subtiel te zijn doorgesijpeld. Eerder beleed Israël de Eeuwige strikt als de God van Israël, die alles bewerkt, óók de kwade dingen, óók de duisternis. Hieraan herinnert Jesaja, waar wij horen: "Ik ben de Heer – en er is geen ander – die het licht formeert, en de duisternis scheidt, die het heil bewerkt en het onheil scheidt." Maar langzaam komt er in Israël zicht op een voorstelling van God waar het kwaad niet in aanwezig is, en van een macht van duisternis en kwaad, die duidelijk een ander is dan de God van Israël, die beleden wordt als geheel en al goed, en het goede voor mensen wil.

Doorgesijpelde invloed van de Perzen? Dat zou heel goed kunnen. Hoe het ook zij, deze duizenden jaren oude licht-religie van Ahura Mazda en zijn profeet Zarathustra, lijkt mij hypermodern. Want hoeveel mensen vandaag, wij zijn het misschien zelf!, kunnen en willen alleen nog in God geloven als God voor het goede staat, en aan de kant van de rechtvaardige zaak! Daar wil je je wel mee inlaten, en met deze God wil je wel meewerken!

Worsteling

Ik worstel ook met deze dingen. Ik meen van Jezus begrepen te hebben dat Zijn Vader, de Eeuwige Israëls een 'partijganger' der armen is, in wie geen spoor van kwaad, duisternis, of ongerechtigheid te vinden is.

Maar toch: wat dan met de vraag naar het kwaad in de wereld, de gebrokenheid van het bestaan, ook het onze? Is het kwaad, de duisternis en de pijn van het leven niet pas echt onbetrouw-

MEDITATIEF MOMENT

baar, als het niet meer op een of ander wijze in Gods handen is? Zodat de goede God dit kwaad, deze duisternis, deze ellende ten goede kan denken?

Moet de mens niet telkens door de duisternis van de Paasnacht naar de overzijde van de Opstanding? Moet de mens niet, gelijk Jakob, zijn nachtelijke strijd voeren aan de oever van de Jab-bok? En tot zijn opluchting constateren dat de vooronderstelde rivierdemon de betrouwbare God van Israël is? Bij wie je nooit zonder kleerscheuren vandaan komt, maar die voor de Adam, de kwetsbare mens, nooit onbetrouwbaar is?

Hoe het ook zij, hoe aantrekkelijk de religie van Mazda ook is, de winst van de zuivere God van liefde en licht wordt hier behaald met de prijs van een onophoudelijke, eeuwige strijd van licht tegen duisternis, van liefde tegenover kwaad. De beruchte gnostiek, óók afkomstig uit Perzische sferen.

Dan toch liever het getuigenis van Johannes, die een polemiek met Perzië lijkt te voeren, als hij zegt: "Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet weten te overmeesteren" (Johannes 1: 5) Dat is onze hoop: dat wij leven – ondanks alles wat mensen overspoelt op deze aarde – met het Licht der wereld, in Wie de hoop voor ons mensen op een menswaardig bestaan nooit meer gebroken kan worden! Om die reden beveel ik aan dit Licht dan ook nooit eigenhandig te doven. Laten we de paaskaars juist laten branden op Goede Vrijdag.

Bomentaal

*De zomer is veldragen
de bomen zwaar bebladerd
wachten op wat komen gaat:
de ontsluiting van hun geheim
dat zij zo trouw jaar in jaar uit
bewaren:*

*het sterven en weer leven
de neergang en de opgang
grensverleggend is hun taal*

*Nog even wachten
en dan staan zij daar alom
in bos, park en tuin
de bomen
moedig krachtig kleurrijk
met recht zijn zij
herauten van de hoop –*

Oeke Kruythof

Zomer 2016

*De bomen zwaar van blad
buigen hun pracht
onder de zwiepende regen.*

*Kleuren van zacht geel
tot bijna donker blauw
verlevendigen het diepe groen,
glanzend soms in het gedempte
licht.*

*De stammen donker van het
vocht
staan stevig in het frisse gras.
Pluizig grijs waait over de stad.
De zon probeert dat grijs te
breken
zodat het zachte blauw zich kan
laten zien.*

*Nog even en het licht zal
overwinnen
zich nestelen in onze harten
en ons verwarmen.*

Fredy Schild

JONGTALENT IN VERHALENVIERING BIJ SLOT SEIZOEN 'WEST'

Reuzen en pingpongstenen...

Jurjen de Pauw

In de protestantse wijkgemeente Utrecht-West sloot predikant Pim Brouwer het seizoen onlangs af met een klapper: de allereerste 'Verhalenviering'! In een stampvolle kinderdienst was het één groot feest. Dit alles onder de bezielende leiding van 'jongeling van dienst' Josua Schol. De kinderen zaten samen vooraan om te luisteren naar het verhaal van David en Goliath, dat levendig en met humor verteld werd.

Uiteindelijk ging reus Goliath natuurlijk naar de grond terwijl de kinderen hem bedolven onder 'pingpongstenen'. Want ja, niet iedereen kan zo goed mikken als David destijds... Eind goed al goed!

Ook de volwassenen kwamen niet te kort. Dit keer was er een volwassenenmoment van 3 minuten in plaats van een kinder-

moment. Daar werd stil gestaan bij de kracht en noodzaak van het levend houden van onze geloofsverhalen. De rest van de dienst was het een heilige chaos. Verschillende kinderen toonden hun kunsten op onder andere cello, blokfluit en piano. Wat heb-

ben we veel jong talent in de kerk! Na vele positieve reacties van gemeenteleden en bezoekers kan een vervolg van de 'Verhalenviering' niet uitblijven. In het komende seizoen gaan we dan ook zeker vaker dit soort vieringen houden. Op de website

* Josua Schol heeft de volle aandacht... (foto Albert-Jan Schol).

van Utrecht-West staat een korte korte video-impressie van de dienst. De volledige dienst is terug te kijken op kerkdienstgemist.nl.

Stem van Johannes

*Nieuwsgierig als ze waren
moesten zij het zelf
uit jouw mond horen
wie ben jij?
ben jij het?*

*door al deze vragen
in verlegenheid gebracht
Zei Johannes:
ik ben het niet*

*ben jij de profeet?
nee ook niet
wie ben jij dan?
ik ben stem
alleen maar stem
omroeper in de woestijn
mijn programma
is beperkt*

*De echte profeet
moet nog komen
let op die na mij komt
zijn programma
is wereldwijd*

Eddy lie

Vespers in Zuidoost

Op zondag 7 augustus is er om 17.00 uur een orgelvesper op het koor van de Nicolaïkerk. Voorganger is ds Hans Koops en organist is Dorien Schouten. Zij speelt van J.S. Bach 'Vater unser im Himmelreich' (BWV 636) en Fantasia sopra 'Jesu meine Freude' (BWV 713). De lezingen zijn Ezra 3: 1-6 en 10-13 en het thema is: 'De fundamenten van de tempel'.

In augustus is er geen vesper in de Marcuskerk op de derde zondag van de maand.

Concerten op zaterdagmiddag in de Domkerk

De concerten in de reeks Zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk zijn voor de komende periode:

30 juli Domorganist Jan Hage speelt werken van J.S. Bach, F. Mendelssohn Bartholdy, M. Reger en een eigen improvisatie. 6 augustus orgelbespeling door de Duitser Tobias Horn, met composities van C. Saint-Saëns, F. Liszt, W.A. Mozart en J. Reubke. 13 augustus Margreeth Chr. de Jong uit Middelburg, geeft eveneens op het grote Bätz-orgel werken ten beste van F. Hensel-Mendelssohn, F. Mendelssohn Bartholdy, M. Reger en M.C. de Jong.

20 augustus Rien Donkersloot uit Amersfoort, speelt werken van J.S. Bach, M. Reger, Healey Willan en Ch.M. Widor.

27 augustus Gerben Budding uit Gorkum, speelt werken van S. de Lange jr., J. Brahms, G. Litaize, C. Franck en M. Reger.

Deze orgelconcerten beginnen elke keer om half vier en zijn gratis toegankelijk. De organisatoren verwachten evenwel een geldelijke bijdrage van minstens vijf euro per bezoeker. Het meer uitgebreide programma van de Zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk staat op www.zaterdagmiddagmuziek.nl.

'Kerk op Zuilen' ligt op koers

De commissies van de Bethelkerk en Oranjekapel hebben beide ingestemd met het voornemen om verder te gaan in het proces 'Kerk op Zuilen'. In dit proces wordt de vorming van een nieuwe geloofsgemeenschap in Zuilen voorbereid. De beide vierplekken van de protestantse wijkgemeente Zuilen zien heil in de plannen en willen graag samen doorbouwen aan een nieuwe christelijke gemeenschap in de wijk.

Tijdens het komende proces zal steeds goed geluisterd worden naar gemeenteleden en wordt er een balans gezocht tussen enerzijds voortvarendheid en anderzijds voorzichtigheid, zodat zoveel mogelijk mensen uit de beide vierplekken de ontwikkelingen kunnen meemaken. Ook is er ruimte voor andere geloofsgemeenschappen om aan te haken. De commissieleden zien dit moment als dé gelegenheid om echt iets nieuws te beginnen en bestaande vormen en structuren los te laten. In de komende periode zullen de plannen nader worden vormgegeven, zodat op 1 januari 2017 duidelijk is hoe deze nieuwe kerk eruit zal zien.

Caroline Spierings

Het is alweer mijn tiende jaar als projectcoördinator van Kerken Kijken Utrecht en nog steeds ontdek ik nieuwe schatten. Ook ik word nog keer op keer verrast door de schoonheid van de kerkgebouwen. 'Twaalf kerken?' roept men verbaasd, 'alleen al in het centrum?' 'Ja, twaalf,' antwoord ik dan.

Maar een aantal kerken valt aan de buitenkant niet op, zoals de lutherse kerk en de doopsgezinde kerk, niemand ziet aan de buitenkant dat het hier om juweeltjes van kerken gaat, de gevels zien eruit alsof het gewone panden betreft.

Nu is de doopsgezinde kerk gehuisvest in een voormalige brouwerij met een vernieuwde gevel dus begrijp ik de verbazing wel. Maar ook een grote kerk

zoals de St. Willibrordkerk met zijn rijk versierde inrichting valt nauwelijks op, ze ligt verscholen tussen twee straten, je moet er echt naar zoeken. De grote jongens zoals de Pieterskerk, de Jacobikerk, de Nicolaïkerk en de Janskerk kun je niet missen en de majestueuze Domkerk, tja, die kent iedereen wel. Dat vind ik ook zo mooi aan dit cultuurhistorisch project, de verscheidenheid aan kerkgebouwen is werkelijk indrukwekkend.

Pieterskerk oudste

De oudste van de twaalf is de romaanse Pieterskerk, bijna duizend jaar oud, met een crypte onder het koor, heel ongewoon voor Nederland. De jongste kerk, de Ste. Gertrudiskathedraal is 102 jaar oud en versierd met prachtige mozaïeken, je waant je in Ravenna, Italië. Helaas is de kerk nu dicht wegens een verbouwing maar op 10 september, Open Monumentendag, kan iedereen de kerk weer bewonderen.

De St. Augustinuskerk is de hele zomer open, maar wordt aan het zicht onttrokken omdat de kerk wordt gerestaureerd, niet omdat deze kerk niet zou opvallen met zijn neoclassicistische voorgevel die doet denken aan een oude Griekse tempel.

Museum

Naast de middeleeuwse St. Catharinakathedraal met haar prachtige negentiende-eeuwse neogotische beeldhouwwerken uit het atelier van Friedrich Wilhelm Mengelberg ligt het Museum Catharijneconvent. Al jaren werken we samen met het museum, zo krijg je een tweede toegangkaart tot het museum gratis op vertoon van onze seizoenfolder. Deze zomer is er een tentoonstelling van maquettes waaronder enkele van onze kerken. De maquettes zijn gemaakt door de heren Engelbregt en Terlingen en laten zien hoe de kerken zijn gebouwd en hoe ze in de loop van de eeuwen zijn

veranderd. Een mini Kerken Kijken Utrecht als het ware.

Symbolen, dragers van betekenis

Het KKKU thema van dit jaar is symbolen. In de Geertekerk is bijvoorbeeld gekozen voor het borstbeeld op het orgel van de god Apollo uit de Griekse mythologie. Deze Apollo staat symbool voor de relatie tussen godsdienst en cultuur. De Jacobikerk is een van de startpunten voor de pelgrimstocht naar Santiago de Compostela (St. Jacobus) en de jakobsschelp is het symbool. Over pelgrims gesproken, Kerk in de City heeft een pelgrimspas uitgebracht waarmee u langs de kerken kunt om een stempel te halen. Heeft u alle kerken bezocht dan krijgt u in de Domkerk een certificaat. Een mini pelgrimstocht als het ware.

Ik hoop dat u ook nieuwe schatten zult ontdekken net als ik, zelfs na tien jaar!

Elke eerste donderdag een extraatje

(vervolg van voorpagina)

Om de Huiskamer wat meer bekendheid te geven, wordt elke eerste donderdag van de maand een extraatje georganiseerd. Daaraan wordt dan meestal ook bredere bekendheid gegeven: in Kerk in de Stad, huis-aan-huisbladen, de Oud-Utrechter, huis-aan-huisflyers.

Die activiteit kan van alles zijn: oudhollandse liedjes zingen, een film over oud-Utrecht, tuinieren voor senioren, een lezing met beeldmateriaal, bijvoorbeeld over het Rosarium, over vlinders of over de Amish.

Met enige regelmaat wordt Bettina van Santen van de Utrechtse Archeologische Dienst uitgeno-

digd voor een presentatie over Oud Utrecht. Zij weet de talrijke geïnteresseerde gasten allerlei beelden en verhalen voor

te schotelen over onder andere het Stationsgebied, Oudwijk, de Werken van Barmhartigheid en binnenkort de Utrechtse Hofjes

* Huiskamer, exterieur (foto Marian van Giezen).

(op 1 september). Ook is er een keer 'hoog bezoek' verwelkomd: bij een training om jezelf te weer te stellen tegen babbeltrucs kwam de burgemeester langs, in het kader van de Week van de Veiligheid.

Ontmoeting

Centraal staat echter steeds de onderlinge ontmoeting van buurtbewoners. De Huiskamer van de Schildersbuurt wil zich graag ontwikkelen tot een gezellig middelpunt van de wijk, waar ieder, van jong tot oud, terecht kan voor allerlei zaken. Dus: wie nog een ander leuk idee heeft dat in de Huiskamer een plek zou kunnen vinden: we houden ons aanbevelen!

Wieke de Wolff, straatpastor

Rondstruinend door Hoog Catharijne hoor ik ineens mijn naam met een kleine vervorming. 'Wiekie, Wiekie!' roept een vrouwenstem. Opkijkend zie ik F, die enthousiast op me afloopt. 'Ik ben bij mijn dochter geweest, en ik heb nieuwe foto's!

Vieren

Ook voor jou. Heb je misschien twee euro?' Die heb ik niet. Wel kan ik pinnen, bied ik haar aan. Ze troont me mee naar een drogisterijketen waar ze de foto's kan laten afdrucken. Op het scherm van het apparaat verschijnen er talloze foto's van haar dochtertje, zo'n 3 jaar oud. 'Welke wil je? Jij moet kiezen!' dringt ze aan.

Ik kies er één van F met haar dochtertje op een fietsje dat F voor haar gekocht heeft. 'Mooi hè?', straalt F. 'Ik heb bijna niets in huis, dat maakt niet uit, ik spaar voor háár, voor cadeau.' 'Het is een prachtig fietsje. Wat een mooi cadeau.' Ze gaat bijna op vakantie. Nu kan ze de fiets meenemen. Dat is leuk. Dat vindt de pleegmoeder ook heel leuk. 'We kletsen nog even verder. F staat er op dat ik nog twee foto's uitkies. 'Voor jou. En je collega.' Ze drukt er nog een paar af om uit te delen. Zo'n mooie dochter, die wil iedereen toch zien? Nadat we

betaald hebben overhandigt ze me een mapje – voor de foto's.

Wanneer we de winkel uitkomen lopen we een bekende tegen het lijf. De foto's worden tevoorschijn getoverd. 'Kijk!' 'Mooi...' bewondert de bekende dochterlief. We nemen afscheid. 'Als de inloop weer open is kom ik!' Roept F. 'Leuk, tot dan!' roep ik terug. Samen met de bekende loopt ze verder – vlug, om zo snel mogelijk meer mensen van haar dochter te kunnen laten genieten. L. zit tegenover me. Voor ik doorheb wat er gebeurt heeft hij m'n agenda te pakken, bladert even, en schrijft er wat in. 'Wacht even...' protesteer ik. 'Dat is mijn agenda.. dat is privé.' 'Sorry, maar het is belangrijk,' antwoordt L. Dan zie ik wat hij op een dag in augustus geschreven heeft: L. 40 jaar. 'Je verjaardag!' roep ik uit. 'Ja. Veertig,' zegt hij plechtig. 'Je moet nog een datum opschrijven. Hij noemt een datum een paar dagen na zijn verjaardag. 'Dan vier ik het

VAN DE STRAAT

In een café. Hij noemt een paar namen van mensen die komen. Dan kijkt hij me aan. 'Kom jij ook?' 'Zeker.' Beloof ik. 'Ik zie er naar uit.' 'Ok,' zegt hij gerustgesteld. 'Heb je een pakje shag voor me?' Ik schud mijn hoofd. Hij zucht. 'Wanneer je je verjaardag viert krijg je een pakje shag van me. Als verjaardagscadeau.' 'Ok,' zegt hij nog een keer. En nu lacht zijn hele gezicht.

F en L. Hun leven is niet gemakkelijk. Toch vieren ze het, met een enthousiasme dat aanstekelijk werkt.

Deze zomer neem ik mee: een herinnering aan een stralende F met haar dochtertje op een mini fiets. En deze zomer kijk ik uit naar een verjaardag in een café – met L, met zijn vrienden, en met een pakje shag.

Van harte een goede zomertijd gewenst, met mooie herinneringen om te koesteren en iets moois om naar toe te leven.

‘Het was van buiten net een kaalgeplukte vogel’

Domkerk dertig jaar na restauratie

Eind vorige maand had in de Domkerk de uitreiking plaats van de subsidiebeschikkingen van achttien Erfgoedparels van de Provincie Utrecht. De Domkerk is hier één van. Het afgelopen voorjaar, om precies te zijn op 15 april, woonde burgemeester Jan van Zanen in de Domkerk de feestelijke viering bij van het dertig jaar geleden weer in gebruik nemen van dit gebouw. In 1986 viel die eer te beurt aan de Domkerk, als laatste van de toen vijf gerestaureerde rijksmonumentale binnenstadskerken. Het interieur was toen ‘af’. De restauratie van het exterieur zou in 1988 gereed komen. Dit artikel gaat in op de achtergronden van het project 1968-1988 ‘Vijf kerken herleven’ en de huidige stand van zaken onderhoud en restauratie.

Theo Kraat

lid commissie fondsenwerving Domkerk

Ruim dertig jaar geleden werd een van de grootste restauratieprojecten van ons land voltooid. Door de economische crisis van de jaren dertig in de twintigste eeuw bleef de restauratie van de Domkerk door Slothouwer in 1938 onvoltooid liggen. Vanwege de daarop volgende Tweede Wereldoorlog en periode van wederopbouw waren de vijf rijksmonumentale kerken in slechte staat komen te verkeren. Ook de uitwendige restauratie van de Janskerk in 1947-1952 werd niet afgemaakt. In de jaren erna verrichtte de gemeente Utrecht wel werkzaamheden aan de torens van de Jacobikerk die van een spits werd voorzien, de Buurkerk en de Domkerk en de beide torens aan de westzijde van de Nicolaïkerk.

In de jaren zestig maakte de stad Utrecht enerzijds een periode van expansie door met nieuwe wijken als Kanaleneiland en Overvecht en het nieuwe hart project Hoog Catharijne waarvoor een belangrijk deel van Wijk C werd gesloopt. Anderzijds was moest er met de oude binnenstad gebeuren. De meeste mensen vonden dat deze behouden moest blijven. Dezelfde vraag kwam op naar de oude kerken die onlosmakelijk

met de binnenstad verbonden waren. Ds A. Kool schreef hierover in het speciale nummer ‘Vijf Kerken Herleven’ van het veertiendaagse periodiek Hervormd Utrecht van 17 juni 1988: “Bij de aanvang van het project leek de voltooiing ontzettend ver weg. Wat moest er veel gebeuren. De kerken zagen er bouwvallig uit. De Domkerk was wat het exterieur betreft net een kaalgeplukte vogel. De Nicolaïkerk en de Janskerk hadden bedenkelijke structurele mankementen. Het dak van de Jacobikerk was zo lek als een zeef.”

Subsidies

In 1961 richtte de Utrechtse kerk een brief aan het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen om aandacht te vragen voor de restauratie van de Utrechtse binnenstadskerken. Het hieruit voortvloeiende plan werd op 24 september 1968 door de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en maatschappelijk Werk goedgekeurd. Van de restauratiekosten zou het Rijk 66,5 procent, de gemeente Utrecht 25 procent, de provincie Utrecht 7,5 procent en de Hervormde Gemeente I procent voor haar rekening nemen. Niet onder de subsidieregeling vallende zaken zoals geluidsinstallaties, meubilair, toiletten, verwarming en dergelijke werden door de Kerk betaald. Voor deze uitgaven en aanvullende restauraties van orgels werden aanzienlijke bijdragen van particuliere fondsen zoals het Prins Bernhard Cul-

tuurfonds en de Duitse Orde van Utrecht verkregen.

Inflatie

De kosten werden in 1961 geraamd op f 4.350.000 en in 1968 op f 16.300.000. De eindafrekening kwam in 1988 op f 83.000.000 (83 miljoen gulden). In de jaren zeventig liepen de kosten door de inflatie zó hoog op, dat in 1975 het project tijdelijk stil kwam te liggen totdat er een andere financiële regeling met de Rijksdienst was getroffen.

Het voorgaande geeft aan dat er niet ineens een duidelijke visie op dit restauratieplan is gekomen. Deze is in de loop van de jaren 1960 ontstaan en er is vervolgens eensgezind aan gewerkt. Daar was moed en doorzettingsvermogen voor nodig. Voor de restauratie uitvoering en begeleiding werd een structuur in het leven geroepen die bestond uit de kerk als opdrachtgever, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RDMZ) namens het Rijk, de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht, de hoofd architecten en adviseurs waarbij voor onderdelen gebruik gemaakt werd van nadere gespecialiseerde kennis, een bouw bureau en de hoofdaannemer en een begeleidende restauratiecommissie vanuit de Kerk waarin de vertegenwoordigers van de betrokken kerken en hun predikanten zitting hadden. Deze structuur werkte goed en is wezenlijk gedurende de twintig jaar van functioneren onveranderd gebleven.

Vanaf het moment van het gereed komen van de restauratie was duidelijk dat er gelden zouden moeten komen voor jaarlijks te verrichten onderhoud. In 1986 werd geschat dat de kosten van het jaarlijks voor de instandhouding benodigde onderhoud circa f 440.000 zou moeten worden gereserveerd. De kosten van gebruik zouden goed door de wijkgemeenten en opbrengsten uit verhuur kunnen worden bestreden. Hierbij werd uitgegaan van een Rijkssubsidie regeling Onderhoud Monumenten (ROM) die onder bepaalde voorwaarden veertig procent van de onderhoudskosten zou subsidiëren. Later is dit onder de BROM (Besluit Rijksregeling Onderhoud Monumenten) en de BRIM (Besluit Rijksregeling Instandhouding Monumenten) regeling ongeveer vijftig procent geworden. De Staatscommissie Hirsch Ballin heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld. Voor het niet gesubsidieerde deel van het onderhoud werd een Kapitaal Groot Onderhoud (KGO) Rijksmonumentale Binnenstad kerken gevormd uit bijdragen van het Rijk, de gemeente, de provincie Utrecht en de kerk waarmee uit de renteinkomsten dit deel van de onderhoudskosten kon worden bestreden. In de jaren 2007-2009 werd dit KGO met bijdragen van voornoemde instanties nagenoeg verdubbeld.

Onderhouds- en restauratieplan 2017-2022

In de afgelopen jaren zijn een drietal zaken gewijzigd: 1) De rentedaling van het KGO van vier procent naar minder dan 1 procent. 2) Vanwege een te laag subsidiebudget van de nieuwe BRIM-regeling voor rijksmonumenten bleven alle vier de onze Utrechtse kerken verstoken van subsidie. En 3) de onderhoudsdotatie per kerk is 50.000 euro per jaar geworden. Op basis van de door de PGU en Van Hoogest Architecten ingediende aanvragen lopen de Jacobikerk, Janskerk en de Nicolaïkerk nu mee in het nieuwe BRIM-regime. Voor de Domkerk werd voor de jaren 2017-2022 een aanvraag ingediend op 16 maart 2016 waarbij gebruik

* De bekroonde ‘erfgoedparels’ in de Domkerk. In het midden PGU-bureaudirecteur Frans Ritmeester met rechts naast hem Jan Paul de Vries. Samen houden zij de oorkonde van de Provincie Utrecht vast.

kon worden gemaakt van een nieuwe op 25 februari 2016 in de Staatscourant gepubliceerde zogenaamde SIM-Regeling (Subsidieregeling Instandhouding Monumenten) die vooral in het leven is geroepen om grotere kerkelijke monumenten zoals de Sint Janskerk te ‘s-Hertogenbosch en de Domkerk van Utrecht in stand te houden. Teneinde de Domkerk in de jaren 2017-2022 in goede staat te houden is circa 1,8 - 2 miljoen euro nodig. Een commissie bestaande uit Bert Holsappel vanuit de Domkerk, ondergetekende en Frans Ritmeester, directeur Bureau PGU is in het leven geroepen. Het doel van de commissie is om opnieuw (particuliere) fondsen bijeen te krijgen om naast de beschikbare middelen tot een geheel dekkende financiële uitkomst voor dit project te komen. Hiermee werd enkele jaren geleden met de actie Draag de Dom een succesvol begin gemaakt.

De hierboven genoemde SIM-BRIM-BROM aanvraag speelt hierbij een centrale rol. De commissie boekt resultaten, voor de restauratie van de Wimberen is een aanvraag gehonoreerd door de Provincie Utrecht. Eind juni vond in de Domkerk de feestelijke uitreiking plaats van de subsidiebeschikkingen van de achttien uitgezochte ‘erfgoedparels’ waaronder de Domkerk. Ook van een tweetal Utrechtse particuliere fondsen, het KF Heinfonds en de Van Baaren stichting is inmiddels bericht ontvangen dat aanzienlijke bedragen voor de restauratie van de Domkerk ter beschikking komen. Ook het Citypastoraat Domkerk zal een belangrijke financiële bijdrage leveren. Zo werken de inspiratie en het elan van de personen achter het plan ‘Vijf Kerken Herleven’ nog altijd door. Het verlangen leeft, dat dit nog ver in de toekomst zo zal blijven.

Auteur is tevens oud-voorzitter van het College van Kerkrentmeesters van de PGU.

Restauratie binnenstadskerken riep enthousiasme en inspiratie op

De restauratie van de vijf rijksmonumentale kerken riep enthousiasme en inspiratie op. De vele artikelen en acties waaronder kaarten, boeken, publicaties en penningen en dergelijke getuigen daarvan. Zo ook de gedegen en nauwkeurige vastlegging van de restauratieprojecten in de uitvoerig gedocumenteerde jaarverslagen van de restauratie waarin hierover verantwoording werd afgelegd.

In het genoemde themanummer ‘Vijf Kerken Herleven’ beschreef ds A. Kool ook, hoe geleidelijk aan het kerkelijke gebruik van de binnenstadskerken na de restauratie zou komen te liggen.

Ds J. van der Werf gaf hieraan in een artikel ‘Stippelijnen voor een toekomstig gebruik’ in het restauratiebulletin van 3 april 1976 een belangrijke aanzet die mutatis mutandis tot heden in stand is gebleven. In de speciale editie van ‘Vijf Kerken Herleven’ presenteerden de Domkerk, de Jacobikerk, de Janskerk en de Nicolaïkerk zich in hun hernieuwde gedaante. Dat gold eveneens voor de Buurkerk, die werd omgevormd tot nationaal museum van Speelklok tot Pierement. Plannen om van deze monumentale binnenstadkerk een oecumenisch missionair en diaconaal centrum te maken, bleken niet haalbaar.

WAND DOMKERK TIJDELIJK BESCHILDERD DOOR TWEE KUNSTENAARS

‘Hij zal u dopen met vuur’

Liesbeth de Jong

Deze zomer is er een expositie met werk van de schilder en muralist Gijs Frieling. Nu geen kunstwerken die in de beslotenheid van een atelier tot stand zijn gekomen. Het centrale werk is hier ter plekke, samen met Job Wouters, uitgevoerd. Zo is het ontstaansproces voor iedere belangstellende te volgen geweest. Papier noch paneel of linnen is er aan te pas gekomen. Een wand van de kerk zelf vormt de ondergrond voor de monumentale schildering ‘Hij zal u dopen met vuur’. Gepositioneerd tegenover de ingang zal het de bezoeker van de Domkerk bij binnenkomst onmiddellijk opvallen.

Frieling vindt het belangrijk om met zijn werk een directe relatie aan te gaan met de omgeving. Dat is hier op een bijzondere wijze gerealiseerd. Samenhang valt op verschillende niveaus te ontdekken. Zowel in de directe aanblik als binnen een nadere inhoudelijk beschouwing. Het nadrukkelijk

gebruik van de kleuren rood en blauw vormt daarbij een leidraad. Zo voegt het rood in ‘Hij zal u dopen met vuur’ zich naar de aardetint in de vervaagde eeuwenoude muurschildering die zich daar direct boven bevindt en die uit de periode stamt van vóór de Reformatie (1580) toen de Domkerk als gotische kathedraal van de katholieke kerk een rijk aangekleed interieur toonde.

Doopvont

Het thema van het kunstwerk sluit aan op het sacrament van de doop. Dichtbij bevindt zich namelijk de grote stenen doopvont, die middenin de entree ruimte staat opgesteld. De daarop aangebrachte voorstellingen verwijzen naar de betekenis van de doop; het begin van een nieuw leven. Het volk van Israël trekt vanuit de woestijn door de (grens) rivier de Jordaan het Beloofde Land binnen en Johannes de Doper dient Christus het doopsel toe met water uit de Jordaan, terwijl boven hen de Heilige Geest verschijnt in de vorm van een duif. Het blauw van water vormt daarom de andere hoofd tint. De vis, die een zo uitgesproken christelijke symboliek heeft, is in allerlei versies in de voorstelling opgenomen.

* De wandschildering ontstaat... (foto's Bram Schriever).

Kleuren

De combinatie van blauw en rood is te duiden als verwijzing naar een uitspraak van Johannes de Doper, die de inspiratiebron voor het kunstwerk heeft gevormd; ‘Ik doop jullie met water ten teken van jullie nieuwe leven, maar na mij komt iemand die meer vermogen dan ik... Hij zal jullie dopen met de Heilige Geest en met vuur’ (Matth. 3:11). Dat is samengevat in de woorden ‘Hij zal u dopen met vuur’. Deze verkorte tekst is met een tegelijkertijd in blauwe en rode verf gedoopte kwast in sierlijke letters aangebracht. In de opvatting van Frieling staan de elementen water en vuur voor twee in elkaars verlengde liggende aspecten van het geloofsleven, voor elkaar opvolgende stappen. Water staat voor de doop, waardoor men opgenomen raakt in de kerkelijke gemeenschap. Hier ondervindt men steun voor een religieus beleven in het ritme van

herhaling en oefening die de het vieren van de liturgie met zich meebrengt. Vuur associeert hij met een op intiemer en intenser niveau aangesproken worden. De confronterende aard die in het ‘Hij zal u dopen met vuur’ besloten lijkt te liggen, behelst een ‘ontmoeting’ waarop het op individueel niveau erop aankomt.

Deze wandschildering blijft tot en met 12 september. Daarna wordt de muur weer wit overgeschilderd, conform het sobere interieur van de Domkerk.

Vluchtigheid

Frieling brengt vaker schilderijen aan op wanden van monumentale en historisch belangrijke gebouwen. Soms zijn deze permanent maar meestal tijdelijk van aard. Met de vluchtigheid van hun bestaan heeft de kunstenaar alle vrede. Om een in vrijheid gekozen onderwerp op een vlak van door-

gaans enorme afmeting te kunnen uitvoeren, is wat werkelijk voor de kunstenaar van belang is. Januari 2014 vervaardigde Frieling met een team van acht medewerkers een dergelijk grote muurschildering in museum het Valkhof te Nijmegen. De videoregistratie van de overschildering daarvan wordt afgespeeld in de kapel van bisschop Jan van Arkel alwaar zich een sprekend voorbeeld van de Beeldenstorm bevindt; het geschonden altaarretabel met Anna te Drieën. De filmbeelden in deze kapel zorgen voor een confronterende wisselwerking tussen kunst en ruimte.

Auteur is lid van de tentoonstellingscommissie van de Domkerk.

Gijs Frieling (1966 Amsterdam) opleiding: Rietveldacademie en de Rijksacademie, beide te Amsterdam. Prijzen: Koninklijke subsidie voor Vrije Schilderkunst (1994), Prix de Rome (1999), Cobra kunstprijs (2009). In zijn werk laat hij zich inspireren door volkskunst, kunsthistorie en christelijke iconografie. Oude schilderstechnieken en traditionele schilderswijzen weet hij op een originele en verrassende wijze toe te passen. Naast uitvoerend kunstenaar is hij actief op diverse andere terreinen binnen de kunstwereld, waaronder kunstadviseur van de Rijksbouwmeester (sinds 2010).

Job Wouters (1980 Leiderdorp) opleiding: Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten te Den Haag en de Rietveldacademie te Amsterdam. Wouters is internationaal bekend om zijn baanbrekende synthese van illustratie en belettering en weet in deze steeds verder gedigitaliseerde wereld, waarin de vaardigheid van het handschrift verdwijnende is, het tekenen en schilderen van letters en teksten tot een ware kunst te verheffen.

Ds Catrien van Opstal

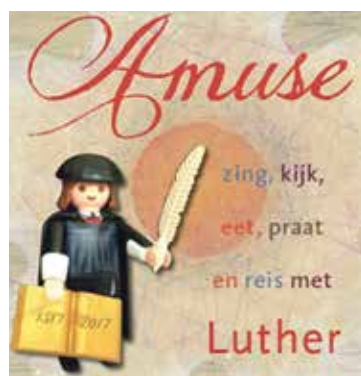
Om helemaal vrolijk van te worden: het boekje ‘Amuse’. Amuseert u zich er mee, neem kleine hapjes en proef! ‘Amuse’, ondertitel: zing, kijk, eet, praat en reis met Luther. U zult in dit stukje veel uitroptekens aantreffen...

‘Amuse’, u weet het wel: zo’n peitieterig en verrassend voorgerechtje dat je zo maar (genade!) van de kok als voorafje krijgt. Als je de amuse hebt genuttigd, is je smaak op gang gebracht. Wat zou er nog meer komen?!

‘Amuse’ is een uitgave van De Roos van Culemborg en de Protestantse Kerk in Nederland. Het is een uitgave in het kader van het Reformatiejaar 2017 en heeft Maarten Luther als uitgangspunt.

En nu eindelijk eens niet over dat vervloekte boekje van hem ‘Von der Juden und ihre Lügen’. Voor protestants- en met-Luther-eigenlijk-onbekend Nederland valt Luther de laatste jaren helaas zo ongeveer samen met dit pamflet van hem. Maar nu dus ‘Amuse’!

In het voorwoord staat te lezen: ‘Luther is een fascinerend man. Theologisch en politiek een zwaargewicht, taalvirtuoos als schrijver, family man

Amuse: een aanrader

en altijd op reis, groot causeur aan tafel met charmante, rücksichtsloze en soms verwerpelijke opvattingen.’ Ik zou daar nog meer kwalificaties aan kunnen toevoegen: humoristisch, boertig, mystiek, aards, gelovig, geleerd, kinderlijk eenvoudig, scrupuleus, muzikaal, realistisch, standvastig, aangevochten, direct, overrompeld door God in Jezus Christus en overrompelend. De veelzijdige gelaagdheid van Luthers persoon en geloof, zoals we die ook bij onszelf herkennen. Weer terug naar ‘Amuse’: het is een

prachtig uitgegeven boekje, mede dankzij de bijzondere kunstwerken. Iedere maand zijn er steeds dezelfde onderdelen: Schilderij, Tafelpraat, Uitspraak van Luther met gespreksvragen, Recept. Het schilderij vormt de achtergrond van het Lutherlied, waarop het geïnspireerd is: de tekst van het lied staat op het schilderij. Alle twaalf zijn ze gratis te downloaden en dus voor iedereen toegankelijk en bruikbaar. Ik zou zeggen: doe er uw voordeel mee en kleur het Reformatiejaar met deze afbeeldingen in uw kerk! Zoals in het voorwoord staat: de schilderijen zijn om te mediteren en te exposeren. Hiernaast zijn nog negen schilderijen gemaakt op en verder geassocieerd op Luthers(e) symboliek: Lutherroos, Lutherdeur, Reformatorrentuin, tafel, zwaan. Ook al weer gratis te downloaden. Stuk voor stuk een lust voor het oog en het hart.

‘Amuse’ nodigt u daarnaast uit om met elkaar aan tafel te gaan: elke maand een vrolijk recept, zoals bijvoorbeeld in april de pannenkoeken met paardenbloemen. Daarnaast wordt gespreksstof geleverd in de

rubriek Tafelpraat, met daarin een scherpzinnige, grappige en prikkelende uitspraak van Luther.

Het knappe aan het boekje vind ik, dat het zo beknopt is gehouden. In een tweetal zinnen een paar opmerkingen bij het lied en bij het schilderij. Onder ‘Tafelpraat’ iets aanstippen/uitdagen en denk zelf maar verder. Twee zinnige gespreksvragen bij de uitspraak van de maand. Het is inderdaad een ‘Amuse’ dit boekje: je raakt niet overvoerd, maar krijgt alleen maar trek in meer. Het plezier van het maken van dit boekje straalt er op elke bladzijde vanaf.

Alle complimenten voor De Roos van Culemborg! Nergens in het boekje staat wat dat is, of wie dat zijn. Googelend wordt het me nog steeds niet helemaal duidelijk. Wel dat er in Culemborg blijkbaar een samenwerkingsverband is tussen protestantse Barbarakerk en kunstenaars en creatievelingen, verenigd in De Roos van Culemborg. Ze bieden in Culemborg een heel gevarieerd aanbod van kunst, cultuur en geloof. Wie gaat er

LUTHERS GELUID

mee naar protestants Culemborg om te vragen hoe ze dat voor elkaar krijgen? Zou dat in Utrecht ook kunnen?

Maar eerst: zorg dat u deze Amuse op uw bord krijgt! Het is via de site www.500jaarprotestant.nl gratis, ja alweer gratis, te bestellen tot 20 exemplaren.

Het derde artikel in de maandelijks verschijnende reeks over het diaconale werk van de kerk in ontwikkelingsgebieden is ditmaal een gesprek in het kader van het recent afgeronde project van de Nicolaïkerk, en de introductie van het tweede stedelijke ZWO-project, in Colombia.

Helaas zijn de miljoenen vluchtelingen in het Midden-Oosten niet de enige vluchtelingen die opgevangen moeten worden. Ongeveer vier miljoen Colombianen zijn in eigen land op de vlucht voor geweld. Velen belanden in de sloppenwijken van Bogotá. Daarom draagt de stedelijke ZWO bij aan het werk van Mencoldes in de Colombiaanse hoofdstad Bogotá.

Mencoldes geeft materiële en psychosociale hulp aan ongeveer dertig tot veertig nieuwe gezinnen per maand en helpt vluchtelingen om een bedrijfje te beginnen als naaister, bouwvakker of monteur. Ook behartigt Mencoldes de belangen van de

ontheemden bij de overheid en zet zich in voor de terugkeer van de ontheemden naar hun eigen land en woonplaats.

Sinds 1996 richt de organisatie zich specifiek op de vluchtelingen van het platteland. De medewerkers proberen de nieuw aangekomen vluchtelingen zo goed mogelijk een eerste opvang te bieden. Vaak zijn de verdrevenen er slecht aan toe. Sommigen zijn ternauwernood ontsnapt aan de dood. Ze verkeren in shock of zijn zwaar getraumatiseerd. Mencoldes probeert de ontheemden, na de eerste opvang, weer een toekomstperspectief te geven. Naast het voorzien in materiële nood legt Mencoldes ook in toenemende mate de nadruk op het weerbaarder maken van de ontheemden. Zo gebeurde dat ook bij Margarita die haar dorp

* Een crèche van Mencoldes (foto Kerk in Actie).

ontvluchtte naar Bogotá. Haar indrukwekkende verhaal leest u in de volgende Kerk in de Stad, het septembernummer.

HENDRIE VAN MAANEN EN ADRIANA DE FIJTER TERUG UIT THAILAND

“Ik houd heel veel van de Here Jezus en ook een klein beetje van Boeddha”

Christine Hoek

3 juli, Nicolaïkerk: de terugkomdienst van Hendrie van Maanen en Adriana de Fijter na zo'n drie jaar Thailand. Hendrie was daar docent Nieuwe Testament en Kerkgeschiedenis aan het Mac Gilvary College of Theology, Adriana hield zich bezig met de problemen van internationale migratie en had daardoor veel contact met vluchtelingen uit Birma, Myanmar. Een paar dagen later praten we na bij een kop koffie.

Tijdens de dienst haalde Rommie Nauta van Kerk in Actie woorden aan uit een van jullie blogs: “Kwetsbaar durven leven is een kunst”. Hendrie, heb je een voorbeeld hoe je deze kunst hebt proberen over te brengen op je studenten?

Hendrie: “Het is eerder omgekeerd. Studenten hebben mij laten inzien wat kwetsbaar leven is. In Nederland zijn we gewend dat alles geregeld en verzekerd is. Studenten uit China of Vietnam hebben helemaal niets, zijn letterlijk kwetsbaar. Zij hebben geen andere keus dan afhankelijk te leven. Afhankelijk van God. Hun sterke vertrouwen op God, in alles, heeft grote indruk gemaakt. Zo hebben wij een jonge vrouw uit Bhutan leren kennen, die samen met haar zus studeerde aan een Bijbelschool in India. Zij kwam uit een boeddhistische familie. In het laatste jaar van haar studie werd haar zus vermoord, wat haar familie weet aan hun bekering tot het Christendom. Ondanks dat is zij, na een ontmoeting met Maaike Wigboldus van Kerk in Actie, verder gaan studeren in Thailand. Wonderlijk en inspirerend dat zij het vertrouwen had deze stap te zetten, in alle kwetsbaarheid.”

Adriana, jij hebt veel te maken gehad met vluchtelingen uit met name Birma. Is je iets uit die ontmoetingen bijgebleven dat ook van toepassing zou kunnen zijn in onze ontmoeting, nu in Utrecht, met vluchtelingen uit onder meer Syrië?

Adriana: “Dat is niet eenvoudig. De situatie van vluchtelingen in Thailand is enorm schrijnend, de overheid doet praktisch niets. Er is uitbuiting, kinderprostitutie en orgaanhandel. Toch kiezen velen liever voor een leven in een geïsoleerd vluchtelingenkamp in de bergen dan in hun eigen dorp. De Thaise kerken tonen helaas nauwelijks betrokkenheid. Ik moet zeggen dat ik wat dat betreft een positiever beeld heb van de situatie in Nederland.”

“Iets anders”, vervolgt Adriana: “zelf zijn we helemaal niet zo dol op Sinterklaas vieren, maar in Thailand deden we dat van harte. Dit soort voorbeelden heeft ons doen beseffen hoe belangrijk je eigen identiteit, je eigen etniciteit is als je in een vreemde omgeving terecht komt. Veel vluchtelingen in Thailand zijn christen en richten hun

eigen kerkjes op. Die eigen kring is o zo belangrijk, ook voor onderlinge hulp.”

5 decemberpakketjes

De actieve en bevlogen ZWO-commissie van de Nicolaïkerk heeft niet stilgezeten. Van het organiseren van Skype sessies tot het verzorgen van 5-decemberpakketjes en het bakken van Thaise koekjes, niets was hen teveel. Kunnen jullie vertellen wat dit voor jullie heeft betekend?

“Dit was voor ons ontzettend inspirerend”, stellen Hendrie en Adriana. “Zo'n enthousiaste ZWO-commissie is nodig om je werk zichtbaar en levend te maken in de gemeente. Dan ontstaat er een echte relatie, een wederkerigheid. Wij schreven niet alleen over ons werk, maar werden ook door Karin van Straten op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen hier in de stad. Als een gemeente alleen geld geeft, mis je die verbinding. Nu hebben wij ons gedragen gevoeld door de betrokkenheid vanuit de Nicolaï.”

Julie dochters, Salomé van vijf en Chaja van drie jaar, hebben een groot

* Hendrie van Maanen en Adriana de Fijter met hun kinderen en enkele studenten van Hendrie (foto Kerk in Actie).

deel van hun leven in Thailand doorgebracht. Wat hopen jullie dat zij van deze jaren vasthouden, meenemen in hun verdere leven?

“Vooral openheid naar andere culturen. Salomé zag steeds, op weg naar school, tempels met grote Boeddhabeelden. Op een keer zei ze: “Mama, ik houd heel veel van de Here Jezus en ook een klein beetje van Boeddha”. Die vanzelfsprekendheid, het niet oordelen, dat vinden we belangrijk. Een brede blik houden zonder je eigen identiteit te verliezen.”

“En tja, Thailand staat bekend als het land van de glimlach. Als je op een grijze en regenachtige dag als deze in de Utrechtse binnenstad rondloopt en de gezichten van de voorbijgangers ziet, zou je willen dat je daar wat van had kunnen meenemen...”

Auteur is lid van de stedelijke ZWO-commissie.

Inspiratiefestival op Terschelling

De Protestantse Theologische Universiteit en de Protestantse Kerk in Nederland houden samen met de kerken van Terschelling en andere organisaties eind oktober een weekeinde ‘geestelijk uitwaaien’ op het Inspiratiefestival. “Veel betrokken kerkmensen werken keihard voor de kerk. Dit is een moment om even op te laden,” aldus Mathilde de Graaff, een van de organisatoren. Zij is tevens predikant op het eiland. Op het programma staan onder andere lezingen van inspirerende Nederlandse theologen, (meezing)concerten, spirituele strandwandelingen, vieringen, vertellingen, theater, dans en veel muziek en andere cultuur. Ook kunnen deelnemers inspiratie opdoen voor de dagelijkse kerkelijke praktijk in workshops, bijvoorbeeld over geld in de kerk of het opzetten van een pioniersplek. Meer informatie over het festival op Terschelling is beschikbaar via protestantsekerk.nl, facebook ([facebook.com/inspiratiefestival](https://www.facebook.com/inspiratiefestival)) en twitter (twitter.com/Inspiratie2016).

Catharijn Classique naar hoogtepunt op zondag 4 september

In de kloostertuin van Museum Catharijneconvent zijn tot en met 4 september elke zondagmiddag openluchtconcerten. Dit in het kader van Catharijn Classique welk evenement dit jaar zijn eerste lustrum beleeft. Bezoekers kunnen genieten van jazz, klassieke muziek en wereldmuziek, professioneel vertolkt door inspirerende musici. De gratis concerten van een half uur vinden plaats om 13.30 uur en om 15.00 uur. Tijdens de laatste zondag van Catharijn Classique staat een uitgebreid programma op de planning. Op zondag 4 september is Herman Pleij aanwezig om flitslezingen te geven en tevens om de tentoonstelling ‘De zomer van Herman Pleij’ af te sluiten. De laatste concertreeks staat dan in het teken van kinderen en het lievelingsgenre van Herman Pleij: jazzmuziek. Denise Jannah zal Catharijn Classique op een passende manier afsluiten. De slotdag valt samen met het jaarlijkse Utrecht Uitfeest, een feestelijke dag vol gratis culturele activiteiten.

Bijbelconferentie in Brandpunt Doorn

In Doorn is op zaterdag 3 september een conferentie van het AMI, de Nederlandse afdeling van het in Jeruzalem gevestigde Bijbelcentrum. De afkorting staat voor Am (Hebreeuws voor ‘volk’), Mikra (heilige schrift) en I(sraël). De conferentie in Doorn, die om 10.00 uur begint, maakt deel uit van een studiereis naar Nederland van AMI-leden uit diverse landen. Thema is: ‘O moederstad, uit u is elk geboren’, naar Psalm 87. Plaats van handeling is Het Brandpunt, welk gebouw staat aan de Postweg 18 in Doorn, vlak bij het busstation.

Leerhuis Overvecht: geloven, denken en geïnspireerd worden

Het overkoepelende thema van het leerhuis in het Johannescentrum is ook in het nieuwe seizoen: 'Zo zou het kunnen: geloven, denken en geïnspireerd worden'. Theologen en filosofen denken met de deelnemers aan het Leerhuis na over de vraag op welke manier Markus en Lukas de regie voerden over de wijze waarop zij het verhaal rond Jezus op schrift stelden. Ook wordt nagegaan hoe de filosofen Kierkegaard en Levinas zich bezighielden met de grote vragen die ieder mens zich in zijn of haar leven stelt. Ook stellen de deelnemers aan het Leerhuis zich de vraag op welke manier de naam van God aanwezig is in de heilige schrift, in heilige mensen, iconen en sacramenten. Tevens komt aan de orde, de manier waarop de oude woorden van de geloofsbelijdenis ook voor mensen van nu nog grote betekenis kunnen hebben. De eerste leerhuisavond staat gepland op 19 oktober, de laatste avond op 15 maart 2017. Nadere informatie is op te vragen bij Kees Wijnen, e-mail: wijnenkees@gmail.com.

Spreekbeurt over terreur in Israël

Harry Nihom uit de Achterhoek, sinds jaar en dag inwoner van Israël nadat hij en zijn vrouw Marijke aliyah maakten naar het Joodse thuisland, komt in september naar Nederland. Daarbij doet hij desgevraagd voor een spreekbeurt ook Utrecht aan. Nihom is doorgaans tweemaal per jaar een periode in Nederland, om hier te vertellen over het werk van de Nederlandse stichting Lechaim, waar hij op afstand (in de kuststad Netanya) voorzitter van is. Na september dit jaar staat voor 2017 de bezoekerperiode 8 tot 19 maart op de agenda van de heer Nihom. Het hulpwerk van de stichting Lechaim concentreert zich op het zuiden van Israël, met name het stadje Sderot, waar veel vanuit de Gazastrook afgevoerde raketten terechtkomen. Lechaim draagt zorg voor de slachtoffers van deze oorlogsterreur. Een gratis spreekbeurt in Utrecht gedurende de periode van 16 tot 26 september, is aan te vragen door te mailen naar info@stichtinglechaim.nl.

Inloop Huiskamer gaat hele zomer door

De inloop in de zogeheten Huiskamer van de Schildersbuurt gaat hele zomer door. Elke donderdagmiddag van 14.30 tot 16.00 uur staat de deur van de Huiskamer van de Schildersbuurt (Hobbestraat 41) gastvrij open voor iedereen: je kunt er terecht voor een kop koffie of thee, een gezellig praatje, een tijdschrift of een spelletje. De inloop gaat de hele zomer door! Meer informatie bij marianvan-giezen@online.nl of 06-1841 9992. Zie ook het artikel op de voorpagina en pagina 3 van dit blad.

Martin van Schaik

Deze maand is het precies 450 jaar geleden dat in de stad Utrecht de Beeldenstorm plaatsvond. Dit is de verzamelnaam voor vernielingen van katholieke kerken en kerkelijke bezittingen. Tijdens deze opstand werden zowel in de Zuidelijke als in de Noordelijke Nederlanden, kerken, kapellen, abdijen en kloosters met hun inhoud door protestanten 'gezuiverd'.

De oorzaak van de beeldenstorm is tamelijk complex. Allereerst was er in het jaar 1566 sprake van een nijpend voedseltekort. De graanoogsten waren mislukt. De hongerige bevolking keek hierdoor met steeds meer afschuw en ergernis naar de pracht en praal van de kerken.

Al in de eeuw daarvoor waren er door Maarten Luther en Johannes Calvijn aanzienlijke bezwaren geuit tegen de rijkdom en misstanden binnen de katholieke moederkerk. Die onvrede vond weerklank bij een groeiende groep gelovigen die zich steeds fanatieker afkeerde van de rooms-katholieke kerk: de protestanten, toen veelal calvinisten genoemd.

Gegroeide ergernis

De protestanten ergerden zich aan de grote rijkdom van gouden en zilveren beelden binnen de kerken. Zij waren van mening dat een kerk zo sober mogelijk moest zijn ingericht. Verder waren zij tegen het vereren van heiligen, zoals dat in de rooms-katholieke kerk gebruikelijk was. Ook het letterlijk kunnen afkopen van zonden werd gezien

* Beeldenstorm nog steeds zichtbaar in de Domkerk. Altaarretabel, grafkapel Jan van Arkel, circa 1500 (foto Martin van Schaik).

damenten van de heersende religieuze traditie, maar stonden zij ook lijnrecht tegenover de hoogste bestuurlijke macht, de Spaanse koning.

Vrijheid van godsdienst

De Utrechtse protestanten beschouwden het als een grote onrechtvaardigheid dat zij buiten de Tolsteegpoort, en op andere plekken buiten de stadsmuur, illegale 'hagenpreken' in de open lucht moesten houden. Om de veiligheid te waarborgen, werden de predikanten zelfs door een gewapende escorte beveiligd. Het duurde dan ook niet lang tot bij de omvangrijke minderheid van Utrechtse hervor-

tendpreek kwam een aantal voormannen van de hervormingsgezinden naar het stadhuis en vroeg het stadsraad twee kerken beschikbaar te stellen voor hun religieuze bijeenkomsten. Het stadsbestuur, beducht voor opstand, stelde de beslissing hierover uit tot de volgende dag, maar liet op voorhand alvast beelden en altaarstukken uit de Geertekerk weghalen. Enkele protestanten die dit zagen, wilden de kerk in om te zien of alles was weggehaald en begonnen onmiddellijk de nog resterende beelden en kruizen stuk te slaan. Daar bleef het bij. Een dag later, op zondagochtend 25 augustus, krijgt het stadsbe-

* Hagenpreek buiten Utrecht. Schilderij van S. de Poorter, 1850 (Rijksmuseum, Het Catharijne Convent, Utrecht).

als een regelrechte schande. Maar wat nog het meeste protest opriep was het feit dat de Spaanse koning, die het ook in de Nederlanden voor het zeggen had, vond dat iedereen die niet volgens de katholieke leer leefde als een ketter moest worden gestraft. Het was de protestanten in Utrecht dan ook in eerste instantie te doen om het verkrijgen van vrijheid; de vrijheid om eigen kerkdiensten te kunnen houden. Met die eis raakten de protestanten niet alleen de fun-

mingsgezinden (zo'n drieduizend op een inwonersaantal van circa achtduizend) het bericht doordrong, hoe in de Zuidelijke Nederlanden 'beeldenbestormers' kerken hadden 'gezuiverd' en deze in bezit hadden genomen. Tot dusverre hadden zich bij de Utrechtse hagenpreken geen incidenten voorgedaan, maar die konden niet lang meer uitblijven.

Geertekerk als eerste

Op zaterdag 24 augustus 1566 was het geduld op. Na de och-

tuur het dringende advies om twee kerken in te ruimen voor de hervormingsgezinden. Maar de stadsraad twijfelt opnieuw en wil het advies eerst voorleggen aan stadhouder Willem van Oranje, een medestander van godsdienstvrijheid. Het stadsbestuur vraagt de toegestroomde menigte om een week geduld.

Dan de Buurkerk...

Aanvankelijk gaan de protestanten met dit voorstel akkoord, maar nog dezelfde middag gaat

het mis. Een woedende menigte verzamelde zich bij de Buurkerk met bijlen, breekijzers en touwen. De stadsslotenmaker maakte de kerk open waarmee het begin van de Utrechtse beeldenstorm een feit is. Dezelfde dag nog komen ook de Jacobikerk, het klooster van de Minderbroeders en de Janskerk aan de beurt.

De overheid houdt zich afzijdig. Zij beschikt niet over voldoende mankracht om de woedende menigte van zo'n zeshonderd hervormingsgezinden tot staan te brengen. Ook de daarop volgende dag gaat de onrust onverminderd door. Pas op dinsdag 27 augustus komt het tot een akkoord met de stadsraad. De hervormingsgezinden krijgen de Jacobikerk toegewezen voor hun eredienst. Opmerkelijk is, dat er tijdens de beeldenstorm van augustus 1566 in Utrecht geen bloed is vergoten, hoewel veel beeldenstormers toch behoorlijk gewapend waren.

Zandkerk

De concessie is echter maar van korte duur. Al een paar weken later moet op gezag van landvoogdes Margaretha van Parma de Jacobikerk door de protestanten weer worden ontruimd. Maar niet alles was verloren. De protestanten mochten van het stadsbestuur vanaf dat moment wel preken en godsdienstige bijeenkomsten houden. Willem van Oranje, toen stadhouder van Utrecht, Holland en Zeeland, hielp persoonlijk bij het maken van die afspraken. De samenkomsten mochten alleen niet in een kerk plaatsvinden, maar gewoon buiten. De plek van samenkomst was bij de Witte Vrouwenpoort. De grond werd bedekt met een laag zand om droge voeten te houden. Deze religieuze verzamelplaats werd daarom ook wel spottend de 'zandkerk' genoemd.

Spaanse onderdrukking

Hoewel zeker niet aan alle eisen was voldaan, leek het er even op dat hiermee in Utrecht de grootste onrust toch voorbij was. Maar dat was slechts schijn. Philips II, koning van Spanje en heer van de Nederlanden, zette de situatie alsnog op scherp. Hij stuurde de hertog van Alva met een leger naar de Nederlanden om de ongehoorzame gelovigen streng te straffen. Alva pakte het hardhandig aan.

Utrecht werd gestraft met hoge belastingen en de protestanten krijgen een verbod opgelegd om bij elkaar te komen om te preken. Een groot aantal Spaanse soldaten werd in De Vredenburg neergezet om de bevolking eronder te houden. Een contrareactie op deze religieuze onderdrukking kon niet uitblijven.

Toch zou het nog veertien jaar duren, tot in 1580 Utrecht officieel tot de Reformatie overging en de bisschopsstad een reformatisch bolwerk werd.

* Bronnen: *Het Utrechts Archief; Dr. J. Struick, Utrecht door de Eeuwen Heen.*

ODENSEHUIS ANDANTE VOOR DEMENTE MENSEN EN HUN NAASTEN

Een plek waar je niets hoeft uit te leggen

Sietske Gerritsen

In maart opende in het buurthuis Podium Oost in de Oudwijkedwardsstraat Odensehuis Andante. Wat is een Odensehuis en wie zijn de mensen erachter? Kerk in de Stad sprak met coördinator Lia Kemerink en vrijwilligers Stephanie Stokvis en Jorge Valente.

Wat is een Odensehuis?

Lia Kemerink: "Een Odensehuis is een inloophuis voor mensen met beginnende dementie en hun naasten. In de Deense stad Odense is het idee ontstaan. In Amsterdam is het concept overgenomen en langzamerhand breidt het zich uit. Er zijn in Nederland nu elf Odensehuizen en sinds kort bestaat er een landelijk platform.

Onze gasten wonen gewoon thuis en hebben geen indicatie of diagnose nodig om bij ons te komen. Wij zijn nu drie dagen per week open, op dinsdag, woensdag en vrijdag, van 10 tot 16 uur, maar op termijn worden dat vijf dagen."

Wat maakt het Odensehuis bijzonder?

"Mensen hebben geen indicatie nodig. Er zijn niet zoveel inloophuizen voor mensen met beginnende dementie. Het valt niet mee om de stap te zetten, want daarmee erken je de situatie. Maar als de stap eenmaal gezet is, vinden de mensen het hier heel prettig. Wij leggen geen accent op de ziekte, maar kijken juist naar wat iemand nog wel kan."

Muziek

Welke activiteiten bieden jullie aan?

"Er zijn een paar vaste activiteiten: op dinsdagmiddag is er muziek, actief of gewoon luisteren. Er is dan een muziekdocent aanwezig. Op vrijdag is er een kunstzinnig therapeut, die begeleidt bij schilderen en boetseren. Op woensdag geeft iemand bewegingsles. Maar iedereen kan vooral doen wat hij of zij zelf wil."

Hoeveel vrijwilligers hebben jullie?

"Op dit moment zes, twee per dag. Dat is voor nu precies genoeg. We zijn half maart hier begonnen,

in een nog kale ruimte. Wij zijn toen druk bezig geweest met de inrichting en nu is het, op wat details na, klaar."

Hoe komen jullie aan de naam 'Andante'?

"Andante is een muziekterm en betekent langzaam gaand, rustig. Dat staat synoniem voor het tempo hier, het tempo voor mensen met dementie. Als je met mensen met dementie omgaat, wordt het leven heel betrekkelijk. Ik heb dat zelf meegemaakt, toen ik voor iemand met dementie moest zorgen."

***Vrijwilligers van het Odensehuis geven een toelichting op de vestigingen van deze organisatie in Nederland (eigen foto Andante).**

Respect

Wat was de aanleiding om in Utrecht een Odensehuis op te richten?

"De ervaring in mijn eigen omgeving. Ik merkte toen, dat ik een plek miste waar ik naar toe kon, waar de dementerende gerespecteerd wordt. Wij wilden graag zelf de regie houden en moesten allerlei activiteiten bij elkaar sprokkelen. Het is een burgerinitiatief geworden met een breed draagvlak. In de hele keten dementiezorg is het een mooie aanvulling, helemaal aan het begin van het proces. Het is zo fijn dat er een plek is waar je niets hoeft uit te leggen, waar je niet vreemd wordt aangekeken en waar je herkenning vindt.

Zowel voor mensen met dementie als voor hun naasten. Wij zijn geen zorginstelling en kunnen ook geen zorg leveren, maar dat is in het begin ook nog niet zo nodig."

Waarom zijn jullie vrijwilliger in het Odensehuis geworden?

Stephanie Stokvis: "Mijn man had de ziekte van Alzheimer, ik heb hem acht jaar verzorgd. Dan loop je tegen heel veel dingen aan. Toen ik van dit initiatief hoorde, dacht ik dat ik mijn ervaring zou kunnen inzetten."

Jorge Valente: "Ik heb veel vrije tijd en wil graag nuttig zijn in de maatschappij. Ik vind het werk heel mooi. Mijn vader in Portugal is ook ziek en krijgt hulp. Op deze manier kan ik iets terugdoen."

Gemêleerd

Hoe weten mensen jullie te vinden?

Lia Kemerink: "We moeten nog wel wat meer bekendheid krijgen. Het was lastig om een geschikte ruimte te vinden. Liever hadden we een grotere ruimte gehad op de begane grond met een tuin. Maar we zitten hier in Oudwijk in een goede, gemêleerde wijk, al is het jammer dat we niet beneden zitten met een tuin."

We kunnen de kosten laag houden, omdat we subsidie krijgen van de gemeente en negen fondsen. We vragen 1 euro voor koffie en thee, 2 euro voor de lunch. Als iemand iedere dag komt, rekenen we 45 euro per maand. Maar het is vrijblijvend."

Het is zo fijn dat er een plek is waar je niet vreemd wordt aangekeken en waar je herkenning vindt.

Wanneer zijn jullie tevreden?

"Als het hier vol zit! In elk geval wanneer we zien dat we in een behoefte voorzien. We hebben zeker plaats voor tien tot vijftien mensen."

Voor meer informatie: www.odensehuisandante.nl of 06-1919 7810.

*Vrijwilliger Stephanie Stokvis.

*Vrijwilliger Jorge Valente.

"Andante is een muziekterm en betekent langzaam gaand, rustig. Dat staat synoniem voor het tempo hier, het tempo voor mensen met dementie."

* De vrijwilligers en coördinator Lia Kemerink (rechts op de foto).

* Lieneke, Daniëlle, Camille en Huub – allen vrijwilligers in het Odensehuis (foto's Sietske Gerritsen).

‘Het leek me mooi om bij een gemeenschap van christenen te gaan horen’

Studenten in de kerk (3)

In de serie ‘Studenten in de kerk’, waarin dit jaar onder meer de EUG voor het voetlicht trad, is het ditmaal de beurt aan de Nieuwe Kerk. Eline Boersema, nog maar vrij kort lid van deze protestantse wijkgemeente, vertelt over haar reeds afgesloten studententijd. Verder zijn in deze serie dit jaar nog bijdragen te verwachten vanuit de Jacobikerkerk en de Domkerk.

Eline Boersema

In 2011 ben ik lid geworden van de Nieuwe Kerk in Utrecht. Ik zat toen in het laatste jaar van mijn studie en kwam steeds vaker in de kerk. Ik had tijdens mijn studententijd al heel wat andere kerkdiensten in Utrecht bezocht, maar ik bleef op een gegeven moment naar de Nieuwe Kerk komen. Ik voelde me er thuis en ik had geen zin meer steeds van kerk naar kerk te hoppen. Het leek me mooi om bij een gemeenschap van christenen te gaan horen.

Dat was ik vanuit mijn opvoeding niet gewend; in mijn jeugd ben ik geen lid geweest van een kerk en ben ik ook niet (veel) met het geloof bezig geweest. In het dorp waar ik woonde ben ik naar een protestantse basisschool geweest en zodoende heb ik veel bijbelverhalen leren kennen, maar veel

meer dan een paar mooie verhalen was dat niet voor me.

Op kamers

Toen ik ging studeren in Utrecht en op kamers ging vond ik het erg leuk om andere studenten te leren kennen en vond het interessant hoe al deze studenten in het leven stonden. Omdat het christelijk geloof mij fascineerde vond ik dat het de hoogste tijd was om uit te zoeken hoe ik daar zelf in stond. Het duurde even voordat ik de stap durfde te nemen om naar een kerkdienst te gaan: ik was ook nogal druk met volop genieten van het studentenleven. Ik genoot ervan op eigen benen te staan, veel nieuwe mensen te leren kennen, ik deed vrijwilligerswerk, was actief bij de studievereniging en daarnaast was er bijna elke dag de optie naar een feestje of borrel te kunnen.

Naar de kerk...

Ik weet nog dat ik op een zaterdagavond een huisfeestje had gehad en dat behoorlijk laat was

geworden. Ik had me voorgenomen om die dag erna voor het eerst naar een kerkdienst te gaan, en hoewel ik enigszins ‘brak’ was, ging ik toch. Ik ging samen met een vriendin die geen christelijke achtergrond had, maar het gewoon interessant vond om eens een kerkdienst mee te maken. Hoewel de vorm van de dienst me niet zo aansprak omdat er erg veel rituelen plaatsvonden die ik niet begreep, herinner ik me wel hoe geraakt ik was door de open en gastvrije sfeer. Ik proefde bij de mensen in die kerk dat zij een diepere betekenis aan hun leven konden geven. In de jaren die volgden ging ik zo af en toe naar kerkdiensten en begon ik steeds meer te weten over het christelijk geloof.

Keuze

Omdat ik niet veel christenen in mijn omgeving had, vond ik het nog wel moeilijk om echt voor Jezus te gaan kiezen. Ik kreeg er steeds meer behoefte aan christelijke studenten te leren kennen en bij hen te kunnen zien hoe zij hun leven als christen maar ook als Utrechtse studenten leefden. Ik kwam terecht bij de Alphacursus die door NSU werd aange-

* Gemeenteweekende (foto's Nieuwe Kerk, Facebookpagina).

* Eline (op achtergrond) aan het relaxen tijdens een gemeenteweekende van de Nieuwe Kerk.

boden. Daar kon ik met andere studenten discussiëren over het geloof en leren van de manier waarop zij in het leven stonden. Tijdens die cursus heb ik ervoor gekozen om christen te worden: de boodschap van Jezus werd steeds duidelijker en reëler en op een gegeven moment kon ik voor mijn gevoel niets anders meer dan ervoor te kiezen Hem te volgen. De cursus zorgde er ook voor dat ik steeds meer christelijke leeftijdsgenoten leerde kennen en met hen in Utrecht naar de kerk kon gaan. Na de Alphacursus

* Gezamenlijke maaltijd na een ‘Binnenstebuitendag’ van de Nieuwe Kerk: met elkaar projecten doen bij kwetsbare mensen in de stad.

sloot ik me aan bij Netwerk, een plek waar ik met andere studenten kon groeien in mijn geloof en waar ik meer toegerust werd in mijn relatie met God en het volgen van Jezus.

Wennen

Via deze studenten kwam ik in de Nieuwe Kerk terecht, waar ik daarna vaker naartoe ging. Ik vond het een fijne plek omdat er veel mensen kwamen die ongeveer van dezelfde leeftijd waren en in dezelfde levensfase zaten. Aan het begin moest ik wel nogal wennen aan bepaalde tradities tijdens de kerkdienst: handjes geven aan het begin van de dienst, opstaan bij het eerste lied, op het juiste moment weer gaan zitten...maar op een gegeven moment raak je daar wel aan gewend. Verder ervoer ik steeds meer wat het is om kerk te zijn; namelijk gemeenschap vormen met elkaar, betrokken zijn bij elkaars leven, omzien naar kwetsbare mensen in de stad en samen God dienen.

Groeien

Toen ik lid werd in de Nieuwe Kerk zat mijn studententijd er al bijna op. Maar het was een mooie plek om verder te groeien in mijn geloof en Utrecht op een nieuwe manier te leren kennen. Tijdens de diensten, kringavonden, Sisterhood en MEER-avonden werd ik toegerust in mijn geloof, verschillende dagen in het jaar konden we ons met groepjes inzetten in de stad om te jeu-de-boulen met vluchtelingen, pannenkoeken bakken voor ex-verslaafden, etcetera, en er was tijd om elkaar te leren kennen tijdens maaltijden en het jaarlijkse gemeenteweekend. Het was fijn om tijdens mijn studententijd bij zo'n gemeenschap te gaan horen!

Kinderen van Abraham

Arnold Rietveld

Het Evangelie volgens Matteüs begint met een opsomming van de afstamming van Jezus Christus. Matteüs schetst beknopt 42 generaties van Abraham tot de geboorte van Jezus Christus: Eliud verwekte Eleazar, Eleazar verwekte Mattan en Mattan verwekte Jakob en ten slotte verwekte Jakob Jozef, de man van Maria. Matteüs hield zich dus niet alleen bezig met de vraag wie Jezus was, maar ook met de vraag van wie hij afstamde: 28 generaties vóór hem had David zijn zoon Salomo verwekt, een van zijn voorvaders dus.

Enige jaren geleden werd ik bij een grote familiebijeenkomst onthaald met verhalen dat mijn familie afstamde van Karel de Grote. Ik kon een glimlach niet onderdrukken. Ik was enige weken daarvoor in de Dom van Aken, de laatste rustplaats van Karel de Grote, geweest en hoorde de gids zeggen dat veel mensen konden beweren af te stammen van

Karel de Grote. Karel de Grote had volgens hem zowel binnen als buiten het huwelijk veel nageslacht verwekt. Bovendien vertelden mijn familieleden dat ik een verwant was van een internationaal bekende Utrechter. Deze claims rijmde niet met de verhalen van mijn vader die mij vertelde dat zijn familie van eenvoudige komaf was.

Deze tegenstrijdige claims hebben mij zodanig geprikkeld dat ik in de daaropvolgende zomers stamboomonderzoek heb gedaan en dit onlangs rond mijn vijfzigste verjaardag afrondde. Ik ontdekte bijvoorbeeld dat zes tot zeven generaties vóór mij een voorvader getrouwd was met een dochter van Pruisische officier, die hun dochter lieten dopen door de voorganger van de lutherse kerk in Utrecht.

Een behulpzame kennis attendeerde mij maanden geleden op de NGV, wat staat voor de Nederlandse Genealogische Vereniging, maar door zijn tyfout kwam ik op de zoek-

machine google uit bij de Nederlandse Vereniging van Vrijmetselaars. Toen ik ook nog eens uitgenodigd werd door de lokale afdeling om de mei bijeenkomst bij te wonen, nam ik ten onrechte aan een soort van initiatieritueel te ondergaan. Maar niets daarvan! In een bijzaal van een Utrechtse kerk zaten veel leden in overhemden met korte mouwen en korte broeken te wachten op de komst van een speciale spreker die avond. De spreker vertelde over een internationaal bekend online genealogiebedrijf en zij verried iets van onze fixatie met hogere kringen door de fraaie vormgegeven stamboom van 't Huis van Oranje te tonen. Naarmate ik mij steeds verder in mijn familiestamboom verdiepte, begonnen sommige voorvaders voor mij tot leven te komen. Ik voelde mij in het bijzonder aangetrokken tot het geloofsleven van de generaties vóór mij. Ik ontdekte in welke Utrechtse kerken zij gedoopt, getrouwd en eventueel begraven zijn en in het bijzonder in de Geertkerk

en de Nicolaïkerk. Ik zing maandelijks tijdens de Utrechtse Bachcantatediensten in de Geertkerk en de wetenschap dat mijn voorvaders fysiek aanwezig waren in dit kerkgebouw versterkt mijn gevoelsband ermee.

Met de hulp van genealogen van de NGV en op enkele internetforums werd het mogelijk enige levens verder te reconstrueren en op een zondagochtend een fietstocht in Utrecht voor geïnteresseerde familieleden uit te zetten.

Mijn ‘onthullingen’ tijdens deze fietstocht voldeden niet allemaal aan de verwachtingen van de claims over de afstamming. Mijn familieleden en ik spraken tot besluit na op een zonnig terras van het Bartholomeus Gasthuis en hier stond men stil bij de herinneringen aan onze ouders. Er werd waardering geuit voor wie zij als vader en als moeder waren geweest en niet of ze nu bijvoorbeeld van adellijke afkomst waren. Een Armeense cursiste verwoordde

ASJEMENOU

het anders tijdens een taalles op de vraag of zij van blauw bloed was. Het leverde een klassiek Asjemenu-moment op. ‘Gelukkig niet’, was haar antwoord. Ze bedoelde eigenlijk: ‘Dat is niet belangrijk voor mij.’ We zijn in figuurlijke zin allemaal kinderen van Abraham.

Piet Warners

Jan Muis schreef een omvangrijk boek. De auteur werd in 1996 hoogleraar Dogmatiek in Utrecht. Daar werd hij ook kerkganger in de Tuindorperkerk. Soms wordt hij er gesignaleerd op de kansel - en zeer gewaardeerd. Je kunt merken dat hij sinds 1977 'gewoon' gemeentepredikant is geweest in drie gemeentes. Zijn hoogleraarschap verhuisde met de Utrechtse faculteit enkele jaren geleden naar Amsterdam, zelf bleef hij onze stad trouw.

Deze grote publicatie is wat je noemt een wetenschappelijk werk. Als ik zo'n boek krijg, bekijk ik eerst de inhoudsopgave en de literatuurlijst. Dat zegt al wat. Inhoudsopgave: het is typisch het boek van een systematisch theoloog - hij zelf noemt het vak dogmatiek liever systematisch theologie, meen ik me te herinneren. Het is in eerste instantie bedoeld - zo lijkt me - voor theologiestudenten, theologen en voor (hoogopgeleide, dat wel) theologisch geïnteresseerde gelovigen. Ook veronderstelt hij dat het geschikt is voor 'ongelovigen die nauwkeuriger willen nagaan wat zij afwijzen of bestrijden' (pagina 13).

De literatuurlijst is indrukwekkend, verraaft jaren van intensieve studie en publicaties in vele tijdschriften. Mij viel op dat slechts drie Joodse stemmen te vinden zijn: Buber, Rosenzweig en Levinas. Niet de minsten - maar geen enkele verwijzing naar Rabbijnse literatuur, waarin in heden (Sachs, Heschel) en verleden heel veel over God is nagedacht en gesproken. Ook de enige systematicus die geprobeerd heeft de theologische consequentie te trekken uit de verbondenheid met Israël - Friedrich Wilhelm Marquardt - ontbreekt geheel en dat heeft gevolgen zoals verderop blijkt. Gelukkig heeft het boek (heel veel) voetnoten en niet eindnoten - dat scheelt een hoop geblader.

Geloofspraktijk

De schrijver wil de vraag naar God beantwoorden vanuit de christelijke geloofspraktijk. Een praktijk die ontstaat vanuit het aangesproken worden door God. Theologische reflectie sluit aan bij het feitelijk geloven van mensen. Wat we geloven gaat vooraf aan de vraag of God bestaat. Die vraag wordt in het laatste hoofdstuk besproken. Of dat bevredigend gedaan wordt hangt er vanaf of je een bewijs verwacht (dat is

er niet) of dat je de eigen praktijk bevestigd wil zien. In dat laatste geval voldoet het zeker wel. De één gelooft, vertrouwt wel, de ander niet. Het waarom daarvan kan niet worden opgehelderd.

De opbouw van deze Godsleer is systematisch en helder. Een theologiestudent vertelde me dat de colleges van deze hoogleraar zeer gewaardeerd worden vanwege hun helderheid. De heldere opbouw - elk gebruikt begrip wordt grammaticaal en inhoudelijk uiteengezet - heeft wel tot gevolg dat het voor de ongeduldige lezer soms wat langdradig wordt. Uitgangspunt: het Onze Vader - de meest oecumenische tekst, door alle christenen van welke soort ook gebeden (blz 62). In dat gebed worden de woorden Vader, Naam, Koning en Schepper in het christelijk spreken over God samengevat. Ze worden uitgelegd in termen van de hedendaagse werkelijkheidsopvatting.

Adonai

Muis maakt onderscheid tussen christelijk (NT) en Bijbels (OT) spreken over God. Daarbij valt het op dat het Christelijk spreken over God geheel trinitarisch wordt uitgewerkt in de klassieke

zin, zoals dat in de vierde eeuw geformuleerd is in filosofische termen van die tijd. Uiteindelijk wordt het Oude Testament ook vanuit dat uitgangspunt gewaardeerd zodat de conclusie in het hoofdstuk over de Naam luidt: 'Adonai is de Drie-Ene God' (pagina 172). Met opzet schrijf ik Adonai als omschrijving van de vierletterige Godsnaam. Helaas worden in dit boek de vier letters steeds voluit geschreven. Cruciaal is de opmerking op pagina 174: "De kerk weet dat zij niet de enige geloofsgemeenschap is die tot en over deze God spreekt. Als zij zich tot God richt staat zij naast Israël." Daarna volgt de optie dat iemand die Adonai kent (de Joden dus) door de openbaring in Jezus Christus nieuwe kennis van God opdoet (pagina 174). Dat vind ik zeer aanvechtbaar. De kerk kan niet bestaan zonder de kennis van het Eerste Testament. Geldt het omgekeerde voor Israël? Of klinkt hier toch weer onbedoeld het christelijke superioriteitsbesef dat in de geschiedenis zulke vreselijke gevolgen heeft gehad? Met dit soort overwegingen wordt het gesprek met Israël ten diepste onmogelijk. Marquardt probeerde een 'theologie na Auschwitz'

te ontwerpen. Dit boek valt niet in deze categorie.

Dit moest ik even kwijt. Dat neemt niet weg dat er veel moois en opbouwends in dit boek staat, al valt het op dat uiteindelijk de teneur behoudend is. Geen verrassende nieuwe vergezichten. Wel een goede kijk in de huidige stand van het theologisch denken dat in onze kerk de overhand heeft. Gelukkig wordt niet geprobeerd een antwoord te geven op de vraag waar het kwaad vandaan komt. Met de geweldsteksten in de Hebreeuwse Bijbel weet de schrijver niet goed raad. Ze passen niet bij de Eeuwige, want liefde en rechtvaardigheid zijn Zijn eigenschappen.

Tot slot: na lezing van het boek citeerde ik voor mezelf I Corintheërs 13:12 en 13.

(Je zou eigenlijk wensen dat er binnen de gemeente aan de hand van een eenvoudige samenvatting een gesprek op gang zou komen over het een en ander).

Naar aanleiding van: Jan Muis: *Onze Vader - Christelijk spreken over God*. 436 pagina's. Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer. ISBN 978 90 239 2866 9, prijs € 32,50

BOEKEN

Kerkinterieurs in fraai fotoboek

Onlang had in Amsterdam de boekpresentatie plaats van 'Kerkinterieurs in Nederland'. Deze was georganiseerd door Museum Catharijneconvent. Het eerste exemplaar van dit boek werd overhandigd aan minister Jet Bussemaker (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) en aan de kerkelijke vertegenwoordigers.

De kerkinterieurs worden door meer dan vijftig specialisten beschreven en zijn door fotograaf Arjan Bronkhorst subliem in beeld gebracht. *Kerkinterieurs in Nederland* is het nieuwe standaardwerk over het Nederlandse kerkinterieur. Het is een prachtig boek. Ook de Domkerk staat erin met prachtige foto's en tevens een interview met koster-beheerder Toos van Rijn. *Kerkinterieurs in Nederland* wordt uitgegeven door WBOOKS en kost € 49,95. Het boek is ook te koop in de DomShop.

* Minister Bussemaker neemt het eerste exemplaar in ontvangst (foto Billie Jo Krul).

Peter van der Ros

Af en toe schaterlachend heb ik het boek gelezen van de oud-NRC journalist Hans Moll: 'De huismeester, de mammoet en de moslim'. Een rare titel want het verband tussen deze drie zelfstandige naamwoorden lijkt nogal vergezocht. Begrip 1, huismeester - let wel: geen huisman - komt al snel ter sprake. Begrip 3 ook meteen: moslims kunnen geen huismeester worden, stelt de auteur ("Vrouwenwerk, daarvan moet een rechtgeaarde moslimman niks hebben").

Een huismeester beheert het huishouden, een huisman is daarentegen "een man die danst naar de pijpen van zijn vrouw; ik spuug op de huisman", zegt huismeester Moll. Begrip 2, de mammoet, is - hoe fysiek fors ook - de minst belangrijke van de drie 'hoofdpersonen' uit Molls boek. Hij gebruikt dit woord om te kunnen terug-

grijpen naar (wat is er geworden uit) de oermens, de jager. Om zijn beschrijving van de huismeester en diens wederwaardigheden lig ik af en toe in een deuk. De was doen met alles wat daarbij hoort (ophangen, vouwen,

strijken...), vaatwasser in- en uitruimen, onderhoud van keukens (en zak)messen, opruimen, zeep, toilet: het komt allemaal aan bod in een dermate vlotte schrijfstijl dat je zelfs van een chagrijnige bui spontaan in lachen uitbarst.

Piramidespel

Dat is minder het geval bij de beschrijving van begrip 3, of beter gezegd: het toelichten van diens (of haar) achtergrond. Cultuur is in dit verband een te mooi woord, want Moll betitelt de mohammedaanse religie als een barbarij, een 'piramidespel waarvan we niets heel moeten laten'. Ervaringsdeskundige Moll noemt het zelfs een 'meteoor die ons bedreigt'. De Vlaamse auteur Wim van Rooy, evenals Moll atheïst en wetenschapper, noemt *De huismeester, de mammoet en de moslim* in zijn voorwoord 'een weinig geruststellend boek' en de auteur ervan - net als zichzelf - 'politiek incorrect'.

Zoals gezegd, lachen om bepaalde passages uit dit boek. Toch ook, en temeer naarmate het eind in zicht komt, schrik en afschuw. Waarom dan een bespreking in een kerkblad? Een Godloochenaar nog wel, die overigens 'zijn klassieken kent' en ook feilloos Bijbelpassages (en korancitaten) in zijn boek gebruikt teneinde zijn maatschappijkritische betoog kracht bij te zetten. Dat is dan meteen een deel van het antwoord op de door mij zelf opgeworpen vraag, waarom deze recensie. Omdat we leven in een werelddeel waar de kerk letterlijk en figuurlijk plaats maakt voor het derde begrip uit de boektitel. Kerken sluiten en/of worden moskeeën, wet- en regelgeving verandert drastisch, islamkritiek dreigt strafbaar te worden (wat met kerkkritiek ondenkbaar is). Mensenmassa's verplaatsen zich en nemen andere 'waarden' met zich mee. Uit landen waar voor christenen geen plaats (meer) is, waar vrouwen een lagere 'rang'

innemen dan de man, waar homo's van hoge gebouwen worden gegooid. De nieuwe bewoners van dit continent staan vaak zelfs vijandig tegenover onze cultuur, stipt Moll aan. De gepensioneerde journalist weet waarover hij spreekt, want als kind van Nederlands-Indische immigranten uit de jaren zestig heeft hij ervaren wat integratie, in dat geval is het beter te spreken van assimilatie, is.

Islamofobie, zoals Moll zichzelf noemt, zal volgens hem net als toentertijd met 'Geus' is gebeurd, van oorspronkelijk scheldwoord ooit een eretitel worden. 'Getuigenissen van mijn islamofobie' is dan ook de ondertitel van zijn boek dat zowel onbedaarlijk lachen veroorzaakt als tot ernstig nadenken stemt.

'De huismeester, de mammoet en de moslim', uitgeverij De Blauwe Tijger, ISBN 978-94-92161-06-2, 260 pagina's, prijs 22,5 euro.

Huismeester voorziet veel scherven

Exit St. Ives na vier mooie maanden

Leven als god in Cornwall (4)

Het vierde, en vanuit Engeland het laatste verhaal van Renata Barnard, in de miniserie die de afgelopen maanden te lezen was op de elfde pagina van dit blad. Met haar man Teije vertrok Renata Barnard dit voorjaar naar Engeland, om daar de sfeer te ondergaan van het Engelse leven en niet in het minst in de Anglicaanse kerk. Vanuit het graafschap Cornwall beschreef Renata haar ervaringen op dat schiereiland in het zuidwesten van Engeland. De eerste keer ging het over een kerkdienst, de tweede aflevering beschreef de onderdompeling in een volksfeest en vorige maand ging het over de 'gevaarlijke ondergrond' van het – letterlijk – graafschap: verborgen eeuwenoude mijngangen die soms plotseling complete tuinen opslokken. Bij het voorlopig verlaten van Cornwall kan het haast niet anders, of ook de Brexit komt ter sprake...

Het is nu volop zomer in Cornwall, maar nog steeds heeft het referendum grote invloed op de goedtoestand van de mensen hier. Men is bezorgd over de toekomst, erg bezorgd: "We gaan terug naar de jaren zeventig!" en telkens klinkt de vraag: "Horen we nog wel bij Europa?"

Maandagavond, de wekelijkse stiltemeditatie in de kerk. Stoelen in een kring, op een paar knielkussens een kaars. De kussen zijn handgeborduurd, een vis, een kruis, maar er zijn er ook met een cockerspaniel of een landschap met koeien. We zitten in de Lady's Chapel, de madonna van Barbara Hepworth lijkt over ons te waken. De deur staat voor iedereen open, vorige week waren er nog een paar vrouwen uit Japan. Als de kerkklok half acht slaat, klinkt Bach en slaat Karin op de klankschaal, we gaan beginnen. Een korte meditatieve tekst, een gebed en dan stilte. Niet zo

"Een van de koeien was echt beledigd dat ze dit keer niet mee mocht naar de show."

heel anders dan een stiltemeditatie in een Utrechtse kerk, afgezien van het geluid van klotsende golven en krijsende meeuwen. Om acht uur zeggen we gezamenlijk de zegenbede: "De genade van onze Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap met de Heilige Geest zij met ons allen, altijd weer". Ook de gespreksgroep eindigt hiermee: "Let us say the grace".

* In het café van Trebah Garden bij Falmouth zijn honden heel welkom.

Toeristen

Een nieuw hondje. Er zijn veel honden hier en ze zijn op veel plekken welkom, in de kerk, in de pub, op de camping, - wij, hondlozen, zitten nu op een terras met vijf tafeltjes en zes honden. "Honden zijn in Cornwall en Devon heel welkom," zegt de aardige vrouw met twee poedels in het café van een van de vele mooie opengestelde tuinen, "misschien vanwege de toeristen?" Maar in de naastgelegen tuin mogen honden niet binnen, niets is dus absoluut. Hoe dan ook, Britten houden van honden. Op de voetpaden die Cornwall doorkruisen, kom je veel wandelaars met honden tegen, meestal zonder plastic zakje, want zo keert natuur terug tot natuur. Maar de boer wiens koeien viermaal daags langs de camping lopen, denkt daar heel anders over. Hij vertelt dat verschillende van zijn koeien een miskraam hadden dankzij de wormen die in hondenoep kunnen zitten. Hij kijkt somber, het is telkens een flinke financiële strop.

Veeparade

Overall zie je hier boerderijen, een aantal granieten gebouwen bij elkaar, vaak een gehucht in zichzelf. Boeren, vissers en mijnwerkers, daar dreef vanouds de economie op. De mijnbouw is inmiddels verleden tijd en al zijn er nog wel wat vissers, het zijn er niet veel meer; in de meeste oude vissershavens liggen plezierboten. Maar werkende boerderijen zijn er nog wel en dat is elk jaar zichtbaar op de Royal Cornwall Show, een grote landbouwschouw waar heel Cornwall naar toe gaat. Er is eten en drinken van Cornwall's bodem, Cornish worstelen (aangeprezen als een echt Keltische sport) rijpaarden en schaaphonden laten hun vaardigheden zien en natuurlijk is er de grote parade van Cornwall's vee. Trots

* 'Onze' farmshop: een eerste prijs voor fokstier Monty, een tweede voor koe en kalf Rosebud en twee derde prijzen! (foto's Renata Barnard).

* Een opmerkelijke invulling van het evangelie, gezien op een methodistenkerkje onderweg: van YOU is EU gemaakt...

lopen daar Bridgette en Steve van 'onze' farmshop met hun dieren. De volgende dag liggen de medailles in de winkel en het grappige is dat wij ons ook een beetje trots voelen! Het is trouwens een heel werk om de dieren klaar te maken voor een show. "We fluff them up," had Bridgette verteld. Opfluffen? Ze demonstreert het aan haar eigen haar: "Met een haardroger de vacht er mooi uit laten zien." Misschien keken we wat twijfelend, want ze gaat verder: "Ze vinden al die aandacht fijn, hoor. Een van de koeien was echt beledigd dat ze dit keer niet mee mocht naar de show." Zoals Bridgette het vertelt, zie je de vertoondwaardige koe voor je.

Bread & Breakfast

Veel boerderijen runnen een winkel met groente van eigen land, hebben een Bread & Breakfast, vakantiewoningen, een kleine camping of schenken echte Cornish Cream Tea. Toerisme is nu eenmaal de belangrijkste bron van inkomsten. Met alle nadelen van dien, dorpen waarvan 's winters de helft van de huizen onbewoond is, waar de school is verdwenen en winkels toegesneden zijn op het toerisme. Kleine vis-

* Lopend in St Ives kwamen we dit raam tegen.

sershuisjes worden verhuurd als 'Cornish Gems' (juweeltjes) en zijn voor de eigen bevolking onbetaalbaar. De gemeenteraad van St Ives probeert wel maatregelen te nemen. Zo schreef zij een referendum (!) uit: nieuw te bouwen huizen mogen niet als tweede huis verkocht worden. Een grote meerderheid stemde voor, maar ja, deze regel geldt niet voor bestaande huizen, zoals Andrew van de camping opmerkte. "Echt verstandig zijn ze niet, die lui van de gemeenteraad..."

Heksenketel

Veel bewoners van St Ives zijn ook niet blij met de drukte die het zomertoerisme met zich mee brengt, vooral in augustus is het een heksenketel. "It's like hell", zeiden een paar mensen al tegen ons. "Ga niet naar St Ives midzomer!" We vinden het nog vrij rustig hier op de heuvel en in het stadje moet je de hoofdstraten vermijden. Maar duidelijk is dat de wegen absoluut niet op modern verkeer gebouwd zijn. Smalle wegen zijn het hier waar twee auto's elkaar nauwelijks kunnen passeren, laat staan een grote camper en een bus. Het geeft een bepaalde rust, dat wel, je kunt je nu eenmaal niet haasten en over en weer zwaaien chauffeurs vriendelijk naar elkaar als ze even stilstaan of achteruitrijden om de ander te laten passeren. "Tja," zegt de caissière

Wat zijn we een geluksvogels dat we deze maanden in dit mooie land hebben kunnen wonen!

van de super (Bridgette heeft nu eenmaal niet alles), "mensen uit andere delen van het land zijn zo gehaast, ze hebben met hun pinkaart al geen geduld, laat staan in het verkeer. Ze zouden hier een tijdje moeten wonen, dan leren ze het wel." Maar ook de niet-gehaaste bewoners mopperen af en toe als ze in een lange file achter een tractor aanrijden. Wij zijn hier nog te kort om ons er over op te winden, er is zoveel te zien onderweg, zoals gisteren nog het methodistenkerkje dat de tekst op haar gevel iets gewijzigd heeft. 'Jesus wil niet jou (U) als vriend, maar de EU...' Zo begin ik met Brexit. Maar dat is ook niet zo vreemd gezien de nieuwe naam voor het referendum waar Jim van het vrijdagskoor ons op wees: Neverendum.

Aan ons verblijf hier komt wel een eind, nog een kleine week. We zullen Cornwall missen, maar wat zijn we een geluksvogels dat we deze maanden in dit mooie land hebben kunnen wonen!

Zomerorgelconcerten van start

Steven Slappendel

Op zaterdag 6 augustus vindt in de Nicolaïkerk om 13.00 uur het eerste orgelconcert van de zomerserie 2016 plaats. Dorien Schouten, organist in Edinburgh (Schotland), opent de serie. Zij speelt op het Sweelinckorgel composities van Johann Jakob Froberger (1616-1667), Johann Kaspar Kerll (1627-1693) en Johann Sebastian Bach (1685-1750). Dorien besluit op het hoofdor-gel, het Marcussenorgel, met composities van Paul Hindemith (1895-1963) en Kurt Estermann (1960).

* Dorien Schouten bespeelt het Sweelinckorgel met haar moeder, Anne-Marie Rutgers, als registrant.

Op 13 augustus volgt Gonny van der Maten van de Oude Kerk in Soest. Zij speelt werken van Samuel Scheidt (1587-1654), Albert de Klerk (1917-1998) en Johann Sebastian Bach. De laatste 2 zaterdagen van augustus zijn dit jaar voor onze 'eigen' organisten Ko Zwanenburg (20 augustus) en Berry van Berkum (27 augustus). Ko laat alle kanten van Bach en mogelijkheden van de orgels horen in het programma 'Bach?!' Berry geeft een opmaat voor de viering van 60 jaar Marcussenorgel eind september/begin oktober: 'Marcussen 60 = 60 jaar muziek'. Hij speelt composities van Toon Hagen (1959), Olivier

Messiaen (1908-1992), Guy Bovet (1942), Sofia Gubaidulina (1931) en Bert Mattter (1937) en sluit af met een improvisatie.

De zomerorgelconcerten in de Nicolaïkerk worden georganiseerd door de Stichting Culturele Evenementen Nicolaïkerk in samenwerking met de wijkgemeente Nicolaïkerk. Bij de concerten op zaterdagmiddag geeft de organist steeds een korte toelichting op het programma. Zowel het hoofdor-gel, het Marcussenorgel, als het Sweelinckorgel worden bespeeld. De concerten duren ongeveer een uur. De starttijd van de concerten is 13.00 uur. Voor

de echte liefhebbers is er een goed vervolg: de zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk waar om 15.30 uur het concert begint. De toegang is gratis; bij de deur staat een collecteschaal voor een bijdrage in de kosten. De volledige programma's van de concerten staan op de website www.nicolaiconcerten.nl.

Oude Muziek

In het kader van het Festival Oude Muziek speelt op 3 september om 13.00 uur Reitze Smits van de Grote Kerk in Vianen Bach en Vivaldi.

Kaarten voor dit concert zijn verkrijgbaar via www.oudemuziek.nl

Op zondag 4 september vallen de programma's van het festival en het Utrecht Uitfeest samen. Er is 's morgens om 10.00 uur een cantatedienst met de Bach cantate 'Was Gott tut, das ist wohlgetan' (BWV 99), om 14.00 uur 'Jong en oud beleeft voorpret met een jarig orgel!', een preview van de viering 60ste verjaardag van het Marcussenorgel m.m.v. Berry van Berkum en Ko Zwanenburg, orgel, en het Kinderkoor van de Zangschool Utrecht o.l.v. Thea Bakker, en om 17.00 uur een vesper met Venetiaanse koormuziek.

De zomerserie 2016 wordt afgesloten op 10 september op de Open Monumentendag en Nationale Orgeldag met een 'Orgelvoettocht in Utrecht-Zuid' die om 13.00 uur start in de Nicolaïkerk met Ko Zwanenburg, orgel en Fredrike de Winter, slagwerk. Aan het einde zijn we om 17.00 uur weer terug in de Nicolaïkerk voor een feestelijke presentatie van de nieuwe CD van HOT 'Bird & Beyond' met eigen bewerkingen van Charlie Parker klassiekers. HOT, Het Orgel Trio, bestaat uit Berry van Berkum, orgel, Steven Kamperman, saxofoon en klarinet en Dion Nijland, contrabas.

Over de programma's in september volgt informatie in het volgende nummer.

AGENDA

dagelijks (behalve zondag)
12.30 uur Domkerk,
middaggebed

elke maandag
7.00 uur Domkerk,
ochtendgebed

elke woensdag
17.30 Johannescentrum,
Hanna's herberg

elke donderdag
8.30 Johannescentrum,
ochtendgebed

zaterdag 30 juli
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek met
Domorganist Jan Hage

zondag 31 juli
13.30 en 15.00 uur Museum
Catharijneconvent, Catharijn
Classique in kloostertuin -
Silêncio

donderdag 4 augustus
14.30 uur Huiskamer
(Hobbemastraat 41), inloop

zaterdag 6 augustus
13.00 uur Nicolaïkerk,
zomerorgelconcert met onder
anderen Dorien Schouten (zie
pagina 5)
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek met
Tobias Horn (uit Duitsland)

zondag 7 augustus
17.00 uur Nicolaïkerk,
orgelvesper met Dorien
Schouten

donderdag 11 augustus
14.30 uur Huiskamer
(Hobbemastraat 41), inloop

zaterdag 13 augustus
13.00 uur Nicolaïkerk,
zomerorgelconcert met
Gonny van der Maten uit Soest
(werken van Scheidt, de Klerk,
Bach)
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek met
Margreeth Chr. de Jong uit
Middelburg

donderdag 18 augustus
14.30 uur Huiskamer
(Hobbemastraat 41), inloop

zaterdag 20 augustus
13.00 uur Nicolaïkerk,
zomerorgelconcert met
Ko Zwanenburg
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek
met Rien Donkersloot uit
Amersfoort

donderdag 25 augustus
14.30 uur Huiskamer
(Hobbemastraat 41), inloop

zaterdag 27 augustus
13.00 uur Nicolaïkerk,
zomerorgelconcert met Berry
van Berkum (werken van
Messiaen, Bovet, Gubaidulina)
15.30 uur Domkerk,
Zaterdagmiddagmuziek met
Gerben Budding uit Gorkum

donderdag 1 september
14.30 uur Huiskamer
(Hobbemastraat 41), inloop
met Bettine van Santen over
Utrechtse hofjes
17.30 uur Marcuskerk, eetcafé

Steven Slappendel

Tijdens het project Kerken Kijken Utrecht waarbij de monumentale binnenstadkerken van Utrecht tot en met Open Monumentendag op 10 september open staan voor toeristen en andere geïnteresseerden is er in de Nicolaïkerk een expositie van bijbels.

Oude en nieuwe bijbels worden tentoongesteld en ook een serie kinderbijbels. De meeste (kinder) bijbeluitgaven zijn van gemeen-

Bijbelexpositie in de Nicolaïkerk

teleden. Er liggen in de vitrines bijzondere Statenbijbels. De oudste is gedateerd 28 januari 1851 en gedrukt bij de Nederlandsche Bijbel-Compagnie. Bij de compagnie hoorden te Amsterdam: J. Brandt en Zoon, en P. Proost en te Haarlem: Johannes Enschedé en Zonen. Verder is er ook een exemplaar uit 1910, dat gebruikt is in Nicolaïkerk aan het begin van de vorige eeuw. Op de kansel en in de kruiskapel van de kerk liggen ook exemplaren van de Statenbijbel.

Chagallbijbel

De Rembrandbijbel en de Chagallbijbel hebben een plaats gekregen, naast andere bijbels van deze tijd waaronder de Bijbel in Gewone Taal. Op de informatietafel ligt materiaal van het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) die zeer recent de Bijbel in Gewone Taal uitgaf en van de paasactie van het NBG liggen er exemplaren met het evangelie van Matteüs om mee te nemen. Naast de oude en nieuwe bijbels voor volwassenen zijn er in twee vitrines ook mooi geïllustreerde kinderbijbels. In combinatie hiermee worden in het zuidertransept illustraties geëxposeerd die Marijke ten Cate en Irene Goede maakten voor onder meer de Prentenbijbel respectievelijk de Jeugdbijbel.

* Boekrol Apocalyps (foto Steven Slappendel)

* Kanselbijbel in de Nicolaïkerk (foto Arthur van der Hurk).

De Prentenbijbel voor jonge kinderen (4 tot 7 jaar) bevat verhalen uit het Oude- en het Nieuwe Testament.

Boekrol

Tegenover de vitrines langs de zuidmuur hangt aan een pilaar de boekrol met de Apocalyps van Johannes. In het jaar 1999, op weg naar het millenium, heeft in de wijkgemeente Nicolaïkerk het bijbelboek 'de Apocalyps (openbaring/onthulling) van Johannes' centraal gestaan in de kerkdiensten, het leerhuis, exposities, gemeentereizen en vele

andere vormen. Het was een 'Apocalyps-jaar'. Elke zondag is in de kerkdienst de rol, waarop het gehele bijbelboek staat, het epistel dat aan de orde was gelezen. De vertaling is van drs. Jos de Heer, toenmalig predikant van de Nicolaïkerk. PeterPaul Kloosterman zorgde voor een bijzondere grafische vormgeving. Tijdens Kerken Kijken is de Nicolaïkerk van dinsdag tot en met zondag open van 12.00 tot 16.30 uur, behoudens verhuur en andere activiteiten. Zie www.nicolaikerk.nl voor meer informatie.

Citypastoraat Domkerk

www.domkerk.nl

Afgelopen seizoen had *Handreiking*, het kerkblad van de Domkerk steeds een kleur als thema. De kleuren die aan bod kwamen waren gekoppeld aan de liturgische kleuren van het kerkelijk jaar. Als laatste kwam de kleur roze aan bod. Het zijn maar twee zondagen maar toch... Vanuit verschillend oogpunt is er aandacht besteed aan het ROZE aspect van de Domkerk: van het eerste 'homohuwelijk' in de kerk, tot een roze varkentje in de Dom en van vader zijn in een 'vrouwengezin' tot queer theologie. Het geeft de verscheidenheid van de Domkerk aan. Ook nieuwsgierig naar deze *Handreiking*? Op de informatietafel in de Domkerk liggen ze voor het meenemen.

EUG Oekumenische Studentengemeente (Janskerk)

www.eug-janskerk.nl

Het nieuwe seizoen wordt gestart met het zoeken van God. In de cyclus 'Gevonden door God' komen Hagar, Jeremias, Jezus en Thecla aan het woord. Mensen die hartstochtelijk op zoek zijn naar God, en daarvoor aangaan op hun ziel, hun ervaringen, de natuur en oude en nieuwe boeken. Wat is daar te vinden aan God? Dat zal hopelijk duidelijk worden in deze vieringen. Het activiteitenprogramma van het najaar is natuurlijk ook al bekend. Zie de website eug-janskerk.nl voor alle informatie hierover. Op 18 september is er de startzondag met medewerking van het Janskerk.

Jacobikerk

www.jacobikerk.nl

In de Jacobikerk leeft het verlangen om als gemeente nadrukkelijker present te zijn in Wijk C, het stadsdeel waar de Jacobi al zo lang haar plek inneemt. Er doet zich op dit moment een unieke kans voor om aan dat verlangen vorm te geven: vlak om de hoek staat het klooster van de zusters Augustinessen, waarmee de Jacobigemeente al heel lang goede banden heeft. In een leegstaand deel van het klooster (Oudegracht 35) mogen we daar het komend najaar een leefgemeenschap starten. Vanuit deze leefgemeenschap zal vorm worden gegeven aan christelijke presentie in de binnenstad. Onder andere is de bedoeling dat de leefgemeenschap gaat fungeren als een soort missionair bruggenhoofd in Wijk C. Hoe en wat precies? Dat zal

gaandeweg duidelijk worden en dat maakt het experiment ook spannend. De leden van de gemeenschap stellen zich voor drie dagdelen per week beschikbaar, de rest van de week vul je zelf in met werk, studie of een combinatie van beide. Wie wel voelt voor een mix van samenleven met anderen (vijf in totaal) en het experimenteren met een nieuwe vorm van christelijke presentie, of iemand kent die daar warm voor loopt, kan zich aanmelden. Houd de website en de volgende Nieuwsbrief van de Jacobikerk in de gaten. Daar verschijnt de wervingsadvertentie.

Johannescentrum- gemeente (Overvecht)

Johannescentrumgemeente
voor zoekers en zieners

www.johannescentrum.nl

Het is zomer in het Johannescentrum. Net als in voorgaande jaren betekent dit dat we afwisselend vier in het Johannescentrum en de Jeruëlkapel. Dit jaar is als thema voor de gezamenlijke vieringen gekozen: 'Hoe doe je dat – leven Hem achterna'. Deze vieringen-serie duurt nog tot 14 augustus. Meer informatie over deze vieringen vindt u op onze website www.johannescentrum.nl. Vanaf half augustus kunt u op de website ook meer lezen over de overige vieringen in augustus en onze seizoensstart in september.

Over het nieuwe leerhuisseizoen in het Johannescentrum staat een bericht elders in dit blad.

Marcus-Wilhelmina

www.marcus-wilhelminakerk.nl

Zondag 31 juli is de voorganger ds Margo Trapman uit Koog aan de Zaan. Zondag 7 augustus gaat ds Hans Koops voor in een dienst van Schrift en Tafel. Deze zondag is de derde uit de serie van vier preken over Job. In de Wilhelminakerk gaat een gastpredikant voor. Om 17.00 uur is er een vesper in de Nicolaïkerk. Zie voor meer informatie onder Vespers in Zuidoost. Zondag 14 augustus gaat ds Kees Bouman voor. Op zondag 21 augustus wordt de serie preken over Job afgesloten. Voorganger is ds Hans Koops. In de Wilhelminakerk gaat die zondag ds Marian van Giezen voor. Zondag 28 augustus is de voorganger ds Hans Koops.

Marcuswijk

In juli en augustus zijn er alleen vespers op de eerste zondag van de maand in de Nicolaïkerk. Vanaf september ook weer op de derde zondag in de Marcuskerk. Zaterdag 6 augustus om 13.00 uur is de eerste van de serie zomerorgelconcerten in de Nicolaïkerk. De serie wordt geopend door Dorien Schouten. Toegang is vrij, collecte bij de uitgang. Zie voor de overige concerten de agenda.

Na de zomerstop gaat het Eetcafé Marcus donderdag 1 september weer van start. Voor vijf euro ontvangt u een heerlijk driegan-

WIJKNIEUWS

genmenu. Er wordt gewerkt met een wachtlijst in geval het aantal aanmeldingen de 25 overschrijdt. Aanmelden via sameneten@marcuscentrum.nl of per telefoon 274 5036.

Op 1 juli overleed Reintje (Reini) van Otterlo. Zeven jaar lang woonde mevrouw Van Otterlo in respectievelijk verpleeghuis Albert van Koningsbruggen en het Voorhoevehuis. Daarvoor woonde zij aan de Snoekstraat, samen met haar zus Ko. Vooral voor de laatste zal er veel veranderen. Bijna dagelijks bezocht zij namelijk haar zus. De twee kregen daardoor een bijzondere en nauwe band. Op donderdag 7 juli was de afscheidsdienst. We wensen de familie en met name haar zuster Ko de nabijheid van God en mensen toe.

Wilhelminawijk

De inloop in de Huiskamer is ook gedurende de hele zomer elke donderdagmiddag van 14.30 tot 16.00 uur. Meer informatie over de Inloop geeft Marian van Giezen, e-mail: marianvangiezen@online.nl of telefoon 06-1841 9992. Zie ook het bericht elders in dit nummer. Tijdens de vakantieperiode is er geen meditatie in de Huiskamer van de Schildersbuurt. Op maandag 12 september om 19.00 uur is iedereen weer welkom voor een half uurtje van bezinning en gebed.

Nicolaïkerk
Hemel en aarde
beleven en bewegen

www.nicolaïkerk.nl

Op zondag 31 juli, om 10.00 uur, de zevende zondag van de zomer, is ds Jan Biemans de voorganger. Pim Schipper, organist in Wijk bij Duurstede is de organist. We lezen Prediker 2: 1-11, waarin de schrijver van dit boek zich afvraagt of het dom is om plezier te maken en van het leven te genieten. Een interessante vraag in de vakantietijd. Ook in de lezing uit Lukas 12: 13-21 duikt deze thematiek op, namelijk als een rijk man zich bedenkt hoe hij na een rijke oogst kan gaan uitrusten, eten en drinken en feestvieren. Kortom, van het leven kan gaan genieten. Jezus noemt deze rijke man een dwaas, maar waarom? Omdat hij wil gaan genieten? Is het voor hem en voor ons verboden om op zijn tijd van het leven te genieten en leuke dingen te doen? In de dienst hopen we op deze vraag een antwoord te vinden.

Op zondag 7 augustus, om 10.00 uur, de achtste zondag van de zomer, is ds Harry Zeldenrust de voorganger en is Ko Zwanenburg organist. De inzet van de viering op zondag 7 augustus is: Wees niet bang. Oftewel: Wees niet bevreesd. Het zijn de woorden waarmee de evangelielezing, Lukas 12: 32-40, begint. Jezus verwijst naar de toekomst. Uitzien naar morgen is vrij zijn van zorgen. De lezing uit het eerste testament is de belofte van een gouden toekomst: Jesaja 65: 17-25. Daarbij past ook de psalm van de zondag, Lied 33, een lied van vertrouwen. Het thema is, naar een lied van Willem Barnard: Wij zijn kinderen van de dag die komen zal (Lied 827).

Om 17.00 uur is er een vesper in de Nicolaïkerk. Meer informatie elders in dit nummer.

Op zondag 14 augustus, om 10.00 uur, de negende zondag van de zomer, gaat ds Hans Koops voor en is Ko Zwanenburg organist. We lezen Genesis 16 en Lukas 12: 49-56. Ongemakkelijke, tegendraadse verhalen op deze zondag. Daar tussenin staat de antwoordpsalm, Psalm 82. De Eeuwige komt daarin naar voren als rechter te midden van de goden en machten. Hij neemt het op voor de weerlozen en wezen, de verdrukten en zwakken.

Op zondag 21 augustus, om 10.00 uur, de tiende zondag van de zomer, is ds Eva Ouwehand, pastoor bij Altrecht, de voorganger en is Ko Zwanenburg de organist. De lezing uit Lukas 12: 22-30 staat centraal: 'Wees niet bezorgd'. Hoe kun je onbezorgd leven met alle nieuws dat ons overspoelt: Brexit, weer een aanslag in Frankrijk, een mislukte coup in Turkije. Onrust en geweld zijn niet alleen ver weg, maar lijken steeds dichterbij te komen. Is het mogelijk om toch nog onbezorgd en vanuit vertrouwen te leven? De uitbundigheid waarvan lied 979 getuigt, de schepping die niet anders kan zingen dan van God, staat haaks op onze zorgen over de toekomst. Misschien kunnen we proberen mee te zingen in dit koor van stemmen dat Gods lof zingt.

Op zondag 28 augustus, om 10.00 uur, de vijftiende zondag van Trinitatis, zal ds Dirk Neven voorgaan in een dienst van Schrift en Tafel. Ko Zwanenburg is organist. Juist nu wij de Maaltijd met elkaar vier horen wij in het Evangelie van Lucas (14: 1 en 7-14) de gelijkenis over de hoogste en laagste plaats bij het bruiloftsmaal. Heel subtiel vlecht Lucas hier nog een tweede gelijkenis door heen, waarin de ijdele uitnodigingspolitiek van de gastheer in het licht komt: het verhogen van het eigen aanzien. Nee, aldus Jezus, zo moet het in Israël niet: aan jouw tafel moet je juist mensen nodigen die jou niet kunnen terugvragen. Beeld van deze heilzame werkelijkheid is wel in het bijzonder de viering van de 'eucharistie', van de Maaltijd van brood en wijn, waar uitdrukkelijk de kwetsbaren, zondaren en geringen voor zijn uitgenodigd. Wie zou werkelijk van zich zelf durven zeggen dat hem of haar dit niet betreft? In de Deuteronomiumlezing (hoofdstuk 24: 17-22) komt de houding in Israël ten aanzien van de bijwonende vreemdelingen, wezen en weduwen aan de orde. Zij mogen niet onderdrukt of uitgebuit, en verdienen bescherming, zoals die van hun mantel in koude nachten, ook als zij die hebben verpand.

www.tuindorpkerk.nl

De zomer is gestart, dit houdt in dat een aantal groepen in de kerk het jaar hebben afgesloten. De kinderen van de kindernevendienst hebben de achtste-groepen uitgezwaaid. Zij gaan naar de 12-plusgroep. Ook de 12-plus heeft afscheid genomen van de 15-jarigen. Met een workshop skateboarden werd het jaar sportief afgesloten. En ook in de crèche zijn er kinderen die doorstroomden. Na de zomer starten zij en nog veel meer groepen weer op. Het kampeerweekend was ondanks een paar regenbuitjes wederom een groot succes. In een heerlijk ongedwongen sfeer genoten vele gemeentelieden van de aanwezigheid van elkaar. Het pro-

gramma deed de rest.

Ook in de Tuindorpkerk wordt er nagedacht over de opstelling. Niet die van het Nederlands elftal, maar van de stoelen in de kerk. Momenteel is er gekozen voor de zomeropstelling. Nu er een aantal mensen op vakantie zijn ontstaat er wat ruimte. Om toch voor een goede en gezellige sfeer te zorgen, zijn de stoelen wat dichterbij elkaar gezet. De koffie na de dienst blijft natuurlijk geschonken worden! De rustige vakantietijd in de kerk is ook een goede gelegenheid om meer ruimte te bieden aan muziek. Behalve de muziek in de liturgie bieden de 'organisten van dienst' deze zomer als extra service voor de thuisblijvers een drietal concerten aan. Na de koffie is er gelegenheid om nog een klein half uur naar mooie muziek te luisteren, die niet altijd in de liturgie past, maar wel zeer de moeite van het horen waard is. Inmiddels hebben we al twee succesvolle concerten achter de rug. Gemist? Geen probleem, er volgt nog één kans en wel op 7 augustus: Willeke Smits in concert: 'Met een Franse slag' Tijd: aansluitend aan de koffie vanaf circa 11.30 tot 12.00 uur. Van harte welkom!

Zuilen (Bethelkerk en Oranjekapel)

www.protestantszuilen.nl

Bethelkerk

Elders in deze Kerk in de Stad heeft u kunnen lezen over de plannen 'Kerk op Zuilen'. Na de vakantie zullen er diverse werkgroepen starten om de nieuwe geloofsgemeenschap verder vorm te geven. Dat betekent natuurlijk niet dat in de vakantie al het werk stil ligt... In augustus ontvangen we twee gastpredikanten: ds. Wolfert op 7 augustus, en ds. Van Dijke op 28 augustus. De overige zondagen gaat ds. Gertine Blom voor. Ook vinden er voorbereidingen plaats voor het afscheid van ds. Tineke Zijlstra. Na deze zomer volgt er ook op deze plaats meer informatie over de nieuwe plannen!

Oranjekapel

In de Oranjekapel laten we ons gedurende de maand augustus inspireren door een mooie reeks vrouwelijke theologen!

Zondag 7 augustus gaat ds Margo Trapman voor; zij heeft actief deel uitgemaakt van de gemeente van de Oranjekapel. Nieuw voor de kapel is Janneke Stegeman, onlangs verkozen als theoloog van het jaar! Mooi om midden in de zomer, op zondag 14 augustus zo'n nieuw geluid te horen.

Zondag 21 augustus een gast uit de stad Utrecht, Jasja Nottelman, betrokken bij de EUG is dan onze voorganger. En niemand minder dan onze eigen wijkpredikant, ds Mendie Hofma sluit de augustusreeks af op zondag 28 augustus.

Dat het een mooie augustusmaand wordt, waarbij we ons kunnen laten inspireren door lied 974: *Maak ons uw liefde, God, tot opmaat van het leven!*

Wij zijn geroepen om haar zingend door te geven.

De wereld zegt ons niet de goede woorden aan.

Vernieuw ons hart en doe ons uw beleving verstaan.

'KidSjes'**HULPVERLENING**

Wilt u uw verhaal kwijt? Iets bespreken? Persoonlijk contact? Wij hebben altijd tijd voor een gesprek of chat.

- Vertrouwelijk
- Anoniem
- 24 uur per dag

TELEFONISCHE HULPDIENST
DAG EN NACHT AANDACHT

030 - 294 33 44 www.telefonischehulpdienstutrecht.nl

TUINONDERHOUD

De tuinklusser voor al u werkzaamheden in tuin **bestrating schuttingen snoeiwerk**
030 - 686 58 58
tel 0655713383
Hoveniersbedrijf **Tuinland**
www.tuinensierbestratingmiddennederland.nl

REPARATIE**Klokkenatelier Jan Haasnoot**

Voor al uw klokken, barometers en horlogereparaties (*reparatie en verkoop*)
Kees van Bohemenhof 9,
3544 MC Utrecht.
Tel: 030-6034247
www.klokken-barometers.nl

KAMER GEZOCHT

Hoi! Mijn naam is Netty van de Berg. Ik ben 18 jaar en dooplid van de PKN gemeente te Urk. Ik zoek een kamer in Utrecht bij een mevrouw die gezelschap en/of een vergoeding kan gebruiken.

Tel.: 0527687701

Aanleveren van advertenties:

advertenties@protestant-utrecht.nl
of telefoneren naar:
030 273 75 40
www.pgu.nu

Reisboekhandel INTERGLOBE Reisgidsen**Landkaarten (overzichtskaarten en deelkaarten van - bijna - alle landen ter wereld**

Vinkenburgstraat 7
3512 AA Utrecht
telefoon 030-2340401
www.interglobetravel.nl

Ad Voogt fonds in uw testament?

Ook u kunt bijdragen aan de toekomst van de PGU door het AdVoogt fonds op te nemen in uw testament. Uit dit fonds financieren we projecten die de wijkgemeenten ondersteunen en vitaler maken. Bijvoorbeeld door een missionair predikant te beroepen, of een jeugdwerker in te zetten. Vaak kunnen zulke krachten niet bekostigd worden uit de reguliere inkomsten. Uw geld wordt zo goed besteed voor de toekomst van uw kerk!

Vragen? bestuurssecretariaat@protestant-utrecht.nl
of bel 030 2737 540.

Hiske Alting & Pauline Res
Geertekerkhof 3
3511 XB Utrecht
06 45 363 220
altinguitvaarten.nl

ruimte voor afscheid
alting uitvaarten

Prins
Schoonmaakdiensten

- Schoonmaakonderhoud
- Glazenwassen
- Gevelreiniging
- Vloeronderhoud
- Opleveringsschoonmaak
- Dieptereiniging

Schaverijstraat 37 • 3514 AS Utrecht
030-248870 • www.prinsbu.nl

Ik kies voor een afscheid dat écht vertrouwd voelt.

Wilt u dat zij uw uitvaart straks in vertrouwde handen kunnen geven? Kies dan voor een lidmaatschap bij Barbara Uitvaartverzorging. Wij bieden steun, begrip en nemen zorgen uit handen. Zodat uw familie er niet alleen voor staat. Altijd dicht bij U.

barbara
uitvaartverzorging Utrecht-Vleuten

030 - 296 66 66 | www.barbarauitvaart.nl

steenhouwerij JOH. JANSEN & Zn.
GRAFMONUMENTEN

AL UW WENSEN IN DEZEN KUNNEN VERWEZENLIJKT WORDEN.

Gansstraat 128-130 te Utrecht
Telefoon: 030 - 2516955

Afscheid. Een mensenleven waardig.

Het overlijden van een dierbare is een ingrijpende gebeurtenis. Gevoelens van verdriet, woede, pijn en gemis strijden om voorrang. In de periode vlak na het overlijden is het soms moeilijk om de gedachten goed op een rij te krijgen. Dan is het goed als er iemand is die u zaken uit handen kan nemen, zonder de regie over te nemen.

Voortgekomen uit de Protestantse Kerken in Utrecht zijn de waarden van de kerk nog steeds actueel voor onze dienstverlening. Wij zijn een kleinschalige organisatie, waarin een persoonlijke benadering centraal staat. Voor directe hulp na overlijden zijn wij persoonlijk dag en nacht telefonisch bereikbaar. PCB Uitvaartzorg heeft ook een InformatieCentrum in Nieuwegein-Zuid aan de Dorpsstraat 6. U kunt zich hier vrijblijvend laten informeren over uitvaartverzorging, nazorg en gedachtenisvormen. Het InformatieCentrum is dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 10.00 tot 16.30 uur. Een afspraak maken op andere dagen of bij u thuis is ook mogelijk. PCB Uitvaartzorg organiseert regelmatig lezingen en exposities. Meer informatie vindt u op: www.pcb-uitvaart.nl.

PCB UITVAARTZORG

David van de Waal · Tineke Ouwerkerk · Liesbeth Kramer · Peter van Bennekom
Donaardreef 25 3561 EL Utrecht Telefoon [030] 262 22 44 dag en nacht
Dorpsstraat 6 3433 CH Nieuwegein Telefoon [030] 605 16 30 dag en nacht

www.kinderdienst.nl

dé website voor leiding van kindernevendienst en kinderveerdienst

Verweij
partner in duurzaam innoveren
Tel. 030-288 65 13 | www.veu.nl

- Elektrotechniek
- Beveiliging
- ICT & datanetwerken
- Service en onderhoud

Veldwade 8 | 3439 LE Nieuwegein | info@veu.nl

Lauteslager
makelaars bv sinds 1850
Catharijnesingel 100
3511 GV Utrecht

fax 030-231 83 88
www.lauteslager.nl
makelaars@lauteslager.nl
030-231 51 86

Abonnement op collectebonnen

U koopt regelmatig collectebonnen, maar na het uitgeven van de laatste bonnen vergeet u nieuwe te bestellen? Of u bent nog geen gebruiker van collectebonnen, maar het overkomt u regelmatig dat u geen muntgeld hebt voor de collecte? Aan al dat ongemak kunt u nu een einde maken door een abonnement te nemen op collectebonnen.

Hoe werkt het? Op de website van de Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) vindt u een rubriek Geldzaken. Daar kunt u een bestelformulier openen waarop u precies kunt invullen welke coupures en welke aantallen u per kwartaal wenst te ontvangen. Betaling verloopt via automatische incasso, waarbij het bedrag een week van te voren van uw rekening wordt afgeboekt. U ontvangt de nieuwe kaarten aan het begin van ieder kwartaal.

Meer informatie: www.pgu.nu > geldzaken > collectebonnen, rechtstreeks: www.pgu.nu/collectebonnen of neem contact op met het kerkelijk bureau PGU: (030) 27 37 540, e-mail: bestuurssecretariaat@protestant-utrecht.nl

STEENHOUWERIJ JONGERIUS & VAN GILS

Grafmonumenten & Urnenmonumenten

Grote showroom en showtuin met meer dan 150 modellen op voorraad.

- Een zeer breed assortiment grafwerken, steensoorten en accessoires.
- Eigen steenhouwerij voor het vervaardigen van persoonlijke wensen.
- Complete verzorging van vergunning tot plaatsing.

Ma t/m vrijdag 8.00 - 17.00
Zaterdag 10.00 - 14.00
Wij verzoeken u voor uw bezoek telefonisch een afspraak te maken.
Bezoek aan huis is in overleg ook mogelijk.

Schaverijstraat 59, Utrecht - tel. 030-2444004 - www.steenhouwerij.nl

INSTALLATIEBEDRIJF VOSSEBELT B.V.

Installatiebedrijf Vossebelt B.V. is ruim 45 jaar een betrouwbare partner voor al uw werkzaamheden op het gebied van:

- * Centrale verwarming
- * Lucht verwarming
- * Stadsverwarming
- * Koeling
- * Mechanische ventilatie
- * Loodgieters werkzaamheden
- * Service en onderhoud
- * Verhuur, lease en verkoop CV-ketels
- * Ontstoppingswerkzaamheden

Airco Split Unit vanaf € 1500,- inclusief montage & BTW

Pakketboot 5 - 3991 CH Houten
Tel. (030) 2885108 - Fax (030) 2871044
Internet: www.vossebelt.org
U vindt ons op bedrijventerrein de Meerpaal

Alle kerkgebouwen zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Kerkgebouwen aangegeven met *zijn voorzien van een aangepast toilet.

protestantse kerken binnen de PGU

Bethelkerk *

Burg. Norbruislaan 1
Diensten: 10:00 uur
31-07 Ds N.W. den Bok
07-08 Ds G. Wolfert
14-08 Ds G. Blom
21-08 Ds G. Blom
28-08 Ds F.C. van Dijke

Domkerk *

Domplein
Diensten: 10:30 uur
31-07 Ds C. Bouman, dienst van Schrift en Tafel
31-07 19:00 Vesper
07-08 Ds A.W. Kuipers, dienst van Schrift en Tafel
07-08 19:00 Vesper
14-08 Ds J.J. Suurmond, dienst van Schrift en Tafel
14-08 19:00 Vesper
21-08 Ds N.J. de Jong-Dorland, dienst van Schrift en Tafel
21-08 15:30 Dienst van het Straatpastoraat
21-08 19:00 Vesper
28-08 Ds N.J. de Jong-Dorland, dienst van Schrift en Tafel
28-08 19:00 Vesper

Haven, De*

Marco Pololaan 185-187
Diensten: 16:30 uur
31-07 Voorganger onbekend, samenkomst
07-08 17:00 Havenmaaltijd
14-08 Voorganger onbekend
21-08 Voorganger onbekend
28-08 Voorganger onbekend

Jacobikerk *

St. Jacobsstraat 171
Diensten: 10:00 uur
31-07 Ds A.J. Zoutendijk
31-07 17:00
Ds G. van Meijeren
07-08 Ds T.L.J. Bos
07-08 17:00
Ds A.J. Zoutendijk
14-08 Ds A.J. Zoutendijk
14-08 17:00
Ds G. Vreugdenhil
21-08 Ds G. van Meijeren
21-08 17:00 Ds G. Roest
28-08 Ds A.J. Zoutendijk
28-08 17:00
Ds A. van Campen

Janskerk EUG Oek. Studentengemeente *

Janskerkhof 26
Diensten: 11:00 uur
31-07 Mw. M. Geurtsen
07-08 J. Smit O.S.A.
14-08 Ds J. Nottelman
21-08 Mw. T. Peereboom
28-08 Past. M. Milder
Johannescentrum *
Moezeldreef 400
Diensten: 10:30 uur
31-07 10:00 Ds D. Spee, Jeruelkapel, Ivoordreef 2
03-08 10:00 Past. P. van Kessel, seniorenviering
07-08 Ds T. Wolters
14-08 10:00 Ds D. Spee, Jeruelkapel, Ivoordreef 2
21-08 Ds T. Wolters
28-08 Past. P. van Mansfeld

Marcuskerk *

Wijnesteinlaan 2
Diensten: 10:00 uur
31-07 Ds M. Trapman
07-08 Ds J.S. Koops
14-08 Ds K. Bouman
21-08 Ds J.S. Koops
28-08 Ds J.S. Koops

Nicolaikerk *

Nicolaaskerkhof 9
Diensten: 10:00 uur
31-07 10:00 Drs. J. Biemans
07-08 10:00

kerkdiensten

Ds H. Zeldenrust
07-08 17:00 Ds J.S. Koops, vespercommissie; orgelvesper
14-08 10:00 Ds J.S. Koops
21-08 10:00 Ds E. Ouwehand
28-08 10:00 Ds D. Neven, Schrift & Tafel

Nieuwe Kerk

Bollenhofsestraat 138a
Diensten: 10:00 uur
31-07 Ds A. van Buuren
07-08 Ds C. van Aniel
14-08 Ds C. van Wieren
21-08 Ds P. de Jong
28-08 Ds L. Kansen

Oranjekapel *

Amsterdamsestraatweg 441-A
Diensten: 10:00 uur
31-07
Mw. M.A.C. van den Berg
07-08 Ds M. Trapman, dienst van Schrift en Tafel
14-08 Ds J. Stegeman
21-08 Ds J. Nottelman
28-08 Ds M. Hofma

Tuindorpkerk *

Prof. Suringarlaan 1
Diensten: 10:00 uur
31-07 Drs. J. Greven
07-08 Dr. R. L. Haan
14-08 Ds Y. Viersen, Schrift- en Tafeldienst
21-08 Ds P.V. Varners
28-08 Ds H. Snoek

Wijkplaats, de

Johan Camphuijsstraat 101
Diensten: 10:00 uur
31-07 Ds D.W. Brouwer
07-08 Ds B. Wallet
14-08
Mw. M.C. Hansen - Couturier
21-08 Ds H.J. Zeldenrust
28-08 Ds D.W. Brouwer, doopdienst

Wilhelminakerk *

Hobbemastraat 35
Diensten: 10:00 uur
31-07 Dienst in Marcuskerk
07-08 Gastpredikant
14-08 Dienst in Marcuskerk
21-08 Ds M. van Giezen
28-08 Dienst in Marcuskerk

andere kerken

Baptisten Gemeente Utrecht 'Silo'

Herenstraat 34-26
Diensten: 10:00 uur
31-07 Mw. M. Lam
07-08 Ds A. Noordhoek, Avondmaal
14-08 Mw. K. Timmer
21-08 Ds W. Bakkes
28-08 Ds A. de Boer

Doopsgezinde Gemeente *

Oudegracht 270
Diensten: 10:00 uur
31-07 10:00
Ds A. van der Zijpp
07-08 10:30
Dienst in de Geertekerkerk
14-08 10:30
Dienst in de Geertekerkerk
21-08 10:00
Ds C. Cornelissen
28-08 10:00 Ds L. Pondman
Evang.-Lutherse kerk

(Hamburgstr.)

Hamburgerstraat
Diensten: 10:30 uur
31-07 Ds H.G.T. Günther
07-08 Ds J.V. Wiegers, Heilig Avondmaal
14-08 Dr. H.C. Donga
21-08 Ds C. van Opstal
28-08 Ds Chr. Karrer

Evang.-Lutherse kerk (Wartburg)

De Wartburg
Diensten: 10:00 uur
31-07 Ds S. Bos
07-08 Ds W. Smit, Heilig Avondmaal
14-08 Ds M. Diepenbroek
21-08 Mw. A. van der Schrier
28-08 Ds K. Storch

Geertekerkerk *

Geertekerkerkhof
Diensten: 10:30 uur
31-07 Viering Doopsgezinden en Remonstranten in Doopsgezinde Kerk
07-08 Ds P. Dronkers, viering Doopsgezinden en Remonstranten in Geertekerkerk
14-08 Ds H. Siebrand, viering Doopsgezinden en Remonstranten in Geertekerkerk
21-08 Ds P. Dronkers, Woord- en Tafelviering
28-08 Ds K. Magnée-de Berg

Gemeenschap Wladimirskaja Sint Antoniuskerk

Oranje Nassaulaan 2
21-08 10:30
Vader P. Brenninkmeijer, Goddelijke Liturgie (3e toon) - Let op: nieuw liturgie adres

ICF Utrecht Matthéuskerk

Hendrika van Tussenbroeklaan 1a
Diensten: 14:00 uur
31-07 Evangelist J. Bonhof
07-08 Evangelist J. Bonhof
14-08 Ds J.W. Wüllschlegler
21-08 Evangelist J. Bonhof
28-08 Evangelist J. Bonhof

Jeruelkapel, Vrije Evangelische *

Ivoordreef
Diensten: 10:00 uur
31-07 Ds D. Spee, dienst samen met Johannescentrum gemeente
14-08 Ds D. Spee, Maaltijd van de Heer, dienst samen met Johannescentrum gemeente
28-08 Ds D. Spee

Nederlands Gereformeerde Kerk

Troosterlaan 65
Diensten: 09:30 uur
31-07 10:00
Zr. A. Beuving-Amelink
07-08 10:00 Ds H. de Jong
14-08 10:00 Ds J.M. Coolman-Bouma, Heilig Avondmaal
21-08 10:00 Ds J.D. Smit
28-08 10:00 Ds K.T. de Jonge

Oecumenische onderwegkerk Blauwkapel

Kapeldwarsweg
Diensten: 10:30 uur
31-07 Past. A. van Dam, m.m.v. dhr. J.K. Brinkman, orgel
07-08 Ds P.D. Steegman, m.m.v. dhr. A. van Pelt, orgel
14-08 Ds C. Baan, m.m.v. dhr. A. van Viegen, orgel
21-08 Past. M. de Mey, m.m.v. dhr. F. Sellies, orgel
28-08 Past. G. Vveersink, m.m.v. dhr. J.K. Brinkman, orgel

Oud-Katholieke Parochie Utrecht Ste. Gertrudis

Willemsplantsoen 2
Diensten: 10:00 uur
31-07 Em. past. J. Kinneging, Feest van de H. apostel Jakobus
07-08 Em. past. P. Brommet
14-08 Prof. dr. J. Visser
21-08 Past. B. Wallet, Feest van het Ontslapen van de H. Maria
28-08 Past. B. Wallet

Pieterskerk

Pieterskerkhof
Diensten: 10:30 uur
07-08 Ds K. Blei
21-08 Ds D. Zantingh

ziekenhuizen

AZU Stiltecentrum

Heidelberglaan
Diensten: 10:00 uur
14-08 Past. L. Berkhout
28-08 Past. M. VVisse

* Domkerk (foto Maarten Buruma).

Diakonessenhuis

Bosboomstraat
Diensten: 10:00 uur
31-07 Ds K. Vos
07-08 Past. J. Bosboom, Woord- en Tafelviering
14-08 Ds K. Vos
21-08 Ds I. Haijink
28-08 Past. W. Oldenhof, Woord- en Tafelviering

St. Antonius ziekenhuis

Soestwetering 1
Diensten: 10:00 uur
31-07 Ds C. van Steenis
07-08 Mw. C.J. Koek-Straus
14-08 Ds N.T. Overvliet- van der Veen
21-08 Mw. C.J. Koek-Straus met koor Gideon
28-08 Ds N.T. Overvliet- van der Veen

Willem Arntsz Huis

Lange Nieuwstraat
Diensten: 10:30 uur
31-07 Dhr. J. Moormann
07-08 Past. H. Leijendekker
14-08 Ds L. Meiling
21-08 Ds B. van Empel
28-08 Ds A. Stegeman

zorgcentra

Zorgcentra Bijkershoek

Van Bijkershoeklaan
Diensten: 15:00 uur
12-08 Ds H.J. Zeldenrust

Huis aan de Vecht, 't

Costa Ricadreef
Diensten: 19:30 uur
05-08 Mw. Van der Vlist
02-09 Ds Storch

Rosendael

Indusdreef 5
Diensten: 10:45 uur
31-07 Past. J. Hettinga, viering van woord en communie
07-08 Past. Th. Moorman, eucharistieviering
21-08 Mw. A. Oldenziel, oecumenische viering,

Swellengrebel

Burg. F. Andreaelaan
Diensten: 10:15 uur
07-08 Mw. Th. Peereboom, past. werker, oecumenische viering
28-08 Gastpredikant

Tamarinde

Neckardreef
Diensten: 10:30 uur
31-07 Ds N. Meynen
14-08 Mw. v.d. Schrier
21-08 Ds M. Jurjens
28-08 Mw. v.d. Hulst-Caspers, past. werker

Transwijk

Hof van Transwijk
Diensten: 10:30 uur
31-07 Ds H.J. Zeldenrust
07-08 Drs. J. Bouma
14-08 Ds M. van Giezen
21-08 Ds J.E. Riemens
28-08 Ds C.P. Bouman

Tuindorp Oost

Winklerlaan
Diensten: 10:30 uur
07-08 Dhr. K. Bouwman
21-08 Mw. A. Dubois

Zuylenstede

Perudreef 8
Diensten: 10:00 uur
31-07 Mw. A. van der Schrier
07-08 Ds J.E. Riemens
14-08 Ds A. Hoffmann
21-08 Ds N. Meynen
28-08 Mw. J.C. de Klerk

door-de-week

Getijdegebeden in de Domkerk

Maandag 07:00 uur ochtendgebed
maandag t/m zaterdag 12:30 uur middaggebed
woensdag en zondag 19:00 uur avondgebed

Kapel Hoog Catharijne

Godebaldkwartier
Diensten ma. t/m vr.: 12.45-13.00 u
Zaterdag

Axion locatie

Dr. J.N. Voorhoeve
Van Heuven Goedhart 3
Diensten: 10.30 u

LEESROOSTER

De komende weken vermeldt het leesrooster van het Nederlands Bijbelgenootschap de volgende bijbelgedeelten:

zo 31 juli	Pr. 1:12-2:11
ma 1 aug	Pr. 2:12-26
di 2 aug	Pr. 3:1-15
wo 3 aug	Pr. 3:16-4:6
do 4 aug	Pr. 4:7-12
vr 5 aug	Pr. 4:13-5:8
za 6 aug	Lucas 12:22-32

zo 7 aug	Lucas 12:33-40
ma 8 aug	Lucas 12:41-48
di 9 aug	Heb. 11:1-12
wo 10 aug	Heb. 11:13-22
do 11 aug	Heb. 11:23-40
vr 12 aug	Heb. 12:1-13
za 13 aug	Psalms 70

zo 14 aug	Lucas 12:49-59
ma 15 aug	Lucas 13:1-9
di 16 aug	Pr. 5:9-19
wo 17 aug	Pr. 6:1-12
do 18 aug	Psalms 74:1-12
vr 19 aug	Psalms 74:13-23
za 20 aug	Lucas 13:10-21

zo 21 aug	Lucas 13:22-35
ma 22 aug	Heb. 12:14-2
di 23 aug	Heb. 13:1-25
wo 24 aug	Pr. 7:1-14
do 25 aug	Pr. 7:15-29
vr 26 aug	Pr. 8:1-15
za 27 aug	Pr. 8:16-9:12

zo 28 aug	Lucas 14:1-14
ma 29 aug	Lucas 14:15-24
di 30 aug	Psalms 113
wo 31 aug	Pr. 9:13-10:7
do 1 sept	Pr. 10:8-20
vr 2 sept	Pr. 11:1-10
za 3 sept	Pr. 12:1-14

CURSUS VAN L'ABRI OVER HISTORIE STAD UTRECHT

'Als deze zwijgen, zullen de stenen spreken'

Wim Rietkerk

Sprekende stenen is de titel van een cursus van de stichting l'Abri Fellowship Nederland. De cursus gaat over Utrecht en is bedoeld voor iedereen die open staat voor de (meta) geschiedenis van deze stad. De startdag is 3 september.

Achter alles wat deze stad heeft meegemaakt in de twintig eeuwen van haar bestaan gaat een geschiedenis schuil, die zich laat aflezen uit de (stenen van de) gebouwen, monumenten, standbeelden, straten en grachten. Al deze stenen betrekken iedereen bij het vinden van een eigen plaats, ja zelfs bij het bepalen van het uiteindelijke doel in ieders leven!

De cursus van l'Abri omvat kennismaking met de stad Utrecht door het geven van een voordracht, eventueel gecombineerd met rondleiding langs de 'stenen', de samenstelling van een documentaire en op verzoek het geven van lezingen buitenshuis. Als gast werkt mee de voormalige leider van Youth With a Mission, Jeff Fountain.

Programma

De cursus bestaat uit zeven dinsdagavonden en begint met een introductiedag op 3 september. Het programma daarvan ziet er als volgt uit: 14.00 uur koffie en een korte rondleiding; 15.00 uur totaaloverzicht over twintig eeuwen met als thema: 'Als dezen zouden zwijgen, zouden de stenen roepen' (Lucas 19: 40) door Wim Rietkerk. Dit oudgemeenteraadslid spreekt over 'Oorsprong en bestemming van Utrecht in Gods plan'. Om 16.00 uur spreekt Jeff Fountain, directeur van het Schurman Centrum voor Europese Studies over het onderwerp: 'Utrecht en Europa'. Het programma sluit af om 17.00 uur.

Vooraf graag opgeven dat je komt via telefoon 06-4462 8236. Deze startdag begint in de kelder van een van de oudste huizen in de stad waarvan al sprake is in

*'Deep dive' in de geschiedenis van Utrecht.

*Anna Maria van Schurman was de eerste Utrechtse feministe.

een oorkonde uit het jaar 1228: Kromme Nieuwegracht 90. Je kunt je op die dag opgeven voor de hele cursus (zie hieronder). Dat stellen de organisatoren op prijs, maar wie selectief wil komen is welkom. Vrienden of bekenden meenemen mag ook. Midden in de serie is van vrijdag 14 tot zondag 16 oktober een weekeinde gepland over het thema van deze cursus in Eck en Wiel in huize Kortenhoeve, de woon- en studiegemeenschap van het werk van l'Abri in Nederland. Zie www.labri.nl.

Sprekende stenen

De cursusavonden zijn op dinsdagen 13 en 27 september, 11 en 25 oktober, 8 en 22 november en de laatste van zeven op 6 december, telkens van 20.00 tot 22.00 uur. Na drie avonden is er een weekeinde in huize Kortenhoeve te Eck en Wiel over hetzelfde thema. Intekenen op de hele cursus kan op de startdag of vooraf via telefoon 06-4462 8236.

Hieronder in chronologische orde de onderwerpen die aan bod zullen komen:

1. Met Willibrord (695) begon de omslag: Jood, heiden, Christen - drie soorten Europeanen - wat ben jij? Spreker: Wim Rietkerk, thema: 'vrijgekocht uit een zinloos leven' - citaat uit het Nieuwe Testament. Teaser: 'Ik raak depressief als ik geen werk heb...', dat heeft alles met Willibrord te maken.
2. Wat dreef ging die enige Nederlandse Paus Adrianus? (1534). Zijn standbeeld staat sinds kort voor het l'Abri-huis. Adrianus staat op houten klossen, wel symbolisch: hij heeft het naar hem genoemde paushuis nooit gezien. Net zomin als het opschrift: 'civitas dei' die hij samen met de middeleeuwse kerk nastreefde. Maar blijft dat niet onze opdracht? Het koninkrijk van God te bouwen?
3. De Franse filosoof Descartes (1658) deed in Utrecht veel stof opwaaien. Descartes' hoofdstelling is: 'Het enige waaraan ik niet twijfel is het feit dat ik twijfel.' Hoe ga ik om met twijfel. Na eeuwen kerkelijkheid doet de Verlichting zijn intrede in Utrecht. Sol iustitiae illustra nos!
4. Henk Reitsema knoopt aan bij de weeshuizen in de stad Utrecht en het gerechtsgebouw. In Utrecht kan je niet met twee vrouwen tegelijk trouwen, en er zijn hostels voor daklozen...?: wat is onze moraal en waar komt die vandaan?
5. Utrecht en het Joods Monument (1792): zes eeuwen duisternis... gloort er een nieuw perspectief? Beloften in de bijbel over de toekomst van Israël.
6. De verkiezing van Hillary Clinton tot presidentskandidate, in het licht van de eerste Utrechtse feministe Anna Maria van Schurman, de eerste vrouwelijke studente van de vermaarde Gijsbert Voetius (1589-1676).
7. Het Utrechtse Gouden kalf (2015). Robb Ludwick knoopt aan bij het Utrechts Filmfestival. Utrecht cultuurstad van Nederland? Met hulp van eigentijdse films wordt een beeld geschetst van films die het thema ondersteunt: 'Als zij zwijgen zullen de stenen spreken'.

Alle lezingen hebben te maken met de bewogen geschiedenis van Utrecht en de waarden die dankzij vermaarde Utrechtse tot ons gekomen zijn. Ze zijn verbonden aan de oorsprong van Utrecht en Willibrord's evangelie. Behalve wanneer het anders is vermeld worden de cursusonderdelen gegeven door Wim Rietkerk. Bij voorkeur intekenen op de hele cursus. Even welkom voor wie maar één avond kan.

kerk in de stad

IS EEN UITGAVE VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTE UTRECHT EN VERSCHIJNT MAANDELIJKS

REDACTIE

Elly Bakker, Sietske Gerritsen, Harry Pals (voorzitter) Arnold Rietveld Frans Rozemond en Agnes Stekelenburg

HOOFDREDACTEUR

Peter van der Ros

REDACTIEADRES

Margaretha van Parmadreef 14
3561 SR Utrecht
telefoon 2737 540
e-mail: kerkindestad@protestant-utrecht.nl

Kopij kerkdiensten mailen naar: preekrooster@protestant-utrecht.nl

WIJKCORRESPONDENTEN

Citypastoraat Domkerk:
Bram Schriever
Eglise Wallonne (Pieterskerk):
Grietje Hofman
EUG Oekumenische
Studentengemeente (Janskerk):
Rik Boonstra
De Haven: Wilma Wolswinkel
Jacobikerk: Hester van de Kaa
Marcus-Wilhelminawijk:
Anne-Marie Rutgers
Nicolaïkerk: Steven Slappendel
Nieuwe Kerk: Harmen van Doorn
Johannescentrumgemeente:
Anneke de Klerk
Utrecht West:
Jurjen de Paauw
Tuindorperkerk: Jan Verkerk
Zuilen: Marloes Dankers
(Bethelkerk) en Annemieke Schuur
(Oranjekapel)

SLUITINGSTIJD

Tien dagen voor verschijning, berichten negen dagen voor verschijning 10.00 uur.

ADMINISTRATIE

Margaretha van Parmadreef 14
3561 SR Utrecht
telefoon 2737 540
abonnement@protestant-utrecht.nl
Voor een abonnement op Kerk in de Stad vragen wij per adres een bijdrage van 30 euro per jaar in de productie- en verzendkosten. Elk jaar ontvangt u in september een acceptgiro om de betaling te voldoen.

ADVERTENTIES

Margaretha van Parmadreef 14
3561 SR Utrecht
telefoon 2737 540
Tarief op aanvraag, sluitingstijd tien dagen voor verschijning.
Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl

BANKRELATIE

Kerk in de Stad te Utrecht
NL37INGB0000766042

GRAFISCHE VERZORGING

theologische uitgeverij Narratio®, Gorinchem
www.narratio.nl